

Міністерство освіти і науки України
Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника
Навчально-науковий Юридичний інститут

кафедра політики у сфері боротьби
зі злочинністю та кримінального права

МЕДИЦЬКИЙ І. Б.

**МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ
З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«КРИМІНАЛЬНЕ ПРАВО УКРАЇНИ. ОСОБЛИВА
ЧАСТИНА»**

для студентів денної форми навчання третього курсу

Галузь знань **08 Право**
Спеціальність **081 Право**

м. Івано-Франківськ, 2023

Схвалено на засіданні кафедри політики у сфері боротьби зі злочинністю та кримінального права Навчально-наукового Юридичного інституту Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника (протокол № 1 від 28 серпня 2023 року)

Рецензенти:

Микитин Юрій Іванович

Директор навчально-наукового
Юридичного інституту
Прикарпатського національного університету
імені Василя Стефаника, Заслужений юрист України,
доцент кафедри політики у сфері боротьби зі
злочинністю та кримінального права,
кандидат юридичних наук, доцент

Козич Ігор Васильович

Завідувач кафедри політики у сфері боротьби зі
злочинністю та кримінального права,
навчально-наукового Юридичного інституту
Прикарпатського національного університету
імені Василя Стефаника,
доктор юридичних наук, доцент

Медицький І.Б. Кримінальне право України. Особлива частина. Методичні вказівки для самостійної роботи (для студентів денної форми навчання третього курсу / Ігор Богданович Медицький. Івано-Франківськ: навчально-науковий Юридичний інститут Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, 2023. 43 с.

Методичні вказівки розроблені на основі навчального плану навчально-наукового Юридичного інституту Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника і призначені для самостійної роботи студентів денної форми навчання з дисципліни «Кримінальне право. Особлива частина». У вказівках подана програма курсу, короткі анотації до тем навчальної дисципліни «Кримінальне право. Особлива частина», перелік індивідуальних завдань, а також тестові завдання для самоконтролю та самоперевірки студентів.

Методична розробка призначена для студентів, аспірантів, викладачів.

© Медицький І.Б., 2023

© ПНУ імені Василя Стефаника, 2023

ЗМІСТ

ПЕРЕДМОВА.....	4
ЗМІСТ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ	
Тема 1. Кримінальні правопорушення проти основ національної безпеки.....	6
Тема 2. Кримінальні правопорушення проти життя та здоров'я особи.....	7
Тема 3. Кримінальні правопорушення проти волі, честі та гідності особи.....	9
Тема 4. Кримінальні правопорушення проти статевої свободи та статевої недоторканості особи.....	10
Тема 5. Кримінальні правопорушення проти виборчих, трудових та інших особистих прав і свобод людини і громадянина.....	11
Тема 6. Кримінальні правопорушення проти власності.....	12
Тема 7. Кримінальні правопорушення у сфері господарської діяльності.....	14
Тема 8. Кримінальні правопорушення проти довкілля.....	15
Тема 9. Кримінальні правопорушення проти громадської безпеки.....	17
Тема 10. Кримінальні правопорушення проти безпеки виробництва.....	18
Тема 11. Кримінальні правопорушення проти безпеки руху та експлуатації транспорту.....	20
Тема 12. Кримінальні правопорушення проти громадського порядку та моральності.....	22
Тема 13. Кримінальні правопорушення у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів та інші кримінальні правопорушення проти здоров'я населення.....	24
Тема 14. Кримінальні правопорушення у сфері охорони державної таємниці, недоторканості державних кордонів, забезпечення призову та мобілізації.....	26
Тема 15. Кримінальні правопорушення проти авторитету органів державної влади, органів місцевого самоврядування, об'єднань громадян та кримінальні правопорушення проти журналістів.....	27
Тема 16. Кримінальні правопорушення у сфері використання електронно-обчислювальних машин (комп'ютерів), систем та комп'ютерних мереж і мереж електрозв'язку.....	29
Тема 17. Кримінальні правопорушення у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної із наданням публічних послуг.....	31
Тема 18. Кримінальні правопорушення проти правосуддя.....	33
Тема 19. Кримінальні правопорушення проти встановленого порядку несення військової служби (військові кримінальні правопорушення).....	35
Тема 20. Кримінальні правопорушення проти миру, безпеки людства та міжнародного правопорядку.....	37
СПИСОК ДЖЕРЕЛ.....	39

ПЕРЕДМОВА

Самостійна робота є основним способом оволодіння матеріалом у вільний від обов'язкових навчальних занять час, але її зміст визначається робочою програмою, методичними матеріалами, завданнями та вказівками викладача. Самостійна робота забезпечується системою навчально-методичних засобів, передбаченими для вивчення конкретної навчальної дисципліни: підручник, навчальні та методичні посібники, конспект лекцій, робочі зошити. Для самостійної роботи студентів також рекомендується відповідна наукова, спеціальна, періодична література. Самостійна робота може виконуватися у бібліотеці, навчально-методичних кабінетах, комп'ютерних класах, а також у домашніх умовах.

Навчальний матеріал дисципліни, передбачений робочою програмою для засвоєння студентом у процесі самостійної роботи, виноситься на підсумковий контроль разом із навчальним матеріалом, який відпрацьовувався під час проведення навчальних занять.

На самостійну роботу студентам виділяється значна частина часу, відведеного на вивчення навчальної дисципліни. Якість засвоєння матеріалу залежить від розвинутих навичок пошуку та опрацювання отриманої інформації, поглиблення та уточнення знань, отриманих раніше. Вивчення курсу «Кримінальне право України. Особлива частина» полягає, головним чином, у засвоєнні інформації, яка стосується кримінально-правової характеристики складів злочинів. При цьому потрібно приділяти належну увагу не тільки положенням Особливої частини кримінального закону, а й відповідним, «профільним» постановам Пленуму Верховного суду України, нормативно-правових актів, які стосуються інших галузей права, з тим, щоб вірно тлумачити основні поняття та терміни, до розуміння яких відсилають кримінально-правові норми Особливої частини КК України.

Зміст самостійної роботи визначається робочою навчальною програмою дисципліни та методичними рекомендаціями викладача.

Формами самостійної роботи можуть виступати наступні:

- доопрацювання отриманого лекційного матеріалу;
- виконання домашніх завдань;
- робота у інформаційних мережах, спрямована на поглиблене вивчення додаткових питань по відповідній темі; опрацювання додаткової літератури;
- підготовка до виступу на семінарських заняттях та підготовка до практичних (лабораторних) занять;
- складання конспектів тем, що виносяться на самостійне опрацювання студентами;

До самостійної роботи можуть відноситися індивідуальні завдання:

- складання і розв'язування практичних завдань із метою засвоєння навичок кваліфікації відповідних кримінально-правових ситуацій;
- складання і розв'язування тестових завдань на предмет знання законодавчих конструкцій кримінально-правових норм особливої частини;
- складання аналітичних довідок;
- аналіз вироків судів у кримінальних справах з позицій неоднакового застосування кримінального законодавства та подальшого апеляційного/касаційного оскарження;
- підготовка реферативних матеріалів на актуальні теми;
- написання тез наукових доповідей;
- анотація прочитаної додаткової літератури із курсу;
- складання бібліографії за відповідної тематикою;
- узагальнення судової практики із розгляду окремих категорій кримінальних справ;
- здійснення порівняльного аналізу статей Особливої частини кримінального закону за законодавством України та законодавством зарубіжних держав

У результаті самостійної роботи студент повинен більш чітко:

знати:

- систему Особливої частини Кримінального кодексу України;

- чинне кримінальне законодавство та інші нормативно-правові акти, необхідні для оволодіння відповідними темами;
- зміст інститутів Особливої частини кримінального права України та їх взаємозв'язок;
- роз'яснення Пленуму Верховного Суду України з питань застосування норм Особливої частини КК;
- позицію слідчої та судової практики стосовно застосування положень Особливої частини КК.

ВМІТИ:

- тлумачити положення КК, належно володіючи при цьому кримінально-правовими категоріями та поняттями;
- вирішувати питання про наявність чи відсутність ознак конкретного складу злочину та караність суспільно-небезпечних діянь із врахуванням положень Загальної частини кримінального права України;
- визначати зміст елементів конкретного виду злочинів та ознак, що їх характеризують; на основі отриманих знань правильно застосовувати положення КК при вирішенні конкретних питань.

ЗМІСТ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Тема 1. Кримінальні правопорушення проти основ національної безпеки

Вивчаючи тему «Кримінальні правопорушення проти основ національної безпеки України», студенти повинні: знати зміст поняття «конституційний лад держави», «державна безпека»; володіти інформацією про спеціальні випадки звільнення від кримінальної відповідальності, передбачені статтями цього Розділу, та умови їх застосування; розмежовувати державну зраду у формі шпигунства від шпигунства, як злочину, передбаченого ст.114 КК України; бути готовими при дачі відповіді до посилань на чинне кримінальне законодавство України і інші нормативно-правові акти, що стосуються цієї теми.

Теми рефератів

«Кримінально-правова характеристика шпигунства. Відмінність шпигунства від державної зради у формі шпигунства», «Характеристика потерпілих осіб у контексті складу злочину, передбаченого ст.112 КК України», «Особливий період як конститутивна ознака складу злочину, передбаченого ст.114¹ КК України».

Додаткові завдання

1. Проаналізуйте положення Закону України «Про державну таємницю» на предмет переліку відомостей, що становлять державну таємницю.
2. Наведіть приклади інформації, яка не може становити державну таємницю згідно чинного законодавства.

Тести для самоконтролю

Родовим об'єктом злочинів проти основ національної безпеки України виступають:

- а) суспільні відносини з охорони конституційного ладу, громадського порядку, суверенітету, територіальної недоторканості, обороноздатності держави;
- б) суспільні відносини, що забезпечують обороноздатність, незалежність, територіальну цілісність та недоторканість держави;
- в) суспільні відносини з охорони конституційного ладу, суверенітету, територіальної недоторканості, обороноздатності держави;
- г) суспільні відносини з охорони конституційного ладу, суверенітету, обороноздатності держави.

Кваліфікованими видами публічних закликів до насильницької зміни чи повалення конституційного ладу або до захоплення державної влади (ч.3 ст.109 КК України) є дії, вчинені:

- а) з використанням засобів масової інформації;
- б) за попередньою змовою групою осіб;
- в) державним чи громадським діячем;
- г) що спричинили тяжкі наслідки.

Об'єктивна сторона злочину, передбаченого статтею 110 КК України «Посягання на територіальну цілісність і недоторканність України», може проявлятися у таких формах:

- а) дії, вчинені з метою зміни меж території або з метою зміни державного кордону України, на порушення порядку, встановленого Конституцією України;
- б) публічні заклики до вчинення дій, метою яких є зміна меж території (державного кордону України);
- в) розповсюдження матеріалів із закликами до вчинення дій, метою яких є зміна меж території (державного кордону) України;

г) фінансування діяльності, яка ведеться з метою зміни меж території або з метою зміни державного кордону України;

д) всі відповіді є правильними.

Об'єктом злочину, передбаченого ст.111 КК України «Державна зрада», виступає:

а) суверенітет держави;

б) територіальна цілісність держави;

в) обороноздатність держави;

г) територіальна недоторканність держави;

д) безпека держави у науковій сфері.

Спеціальний вид звільнення від кримінальної відповідальності, передбачений ст.111 КК України «Державна зрада», підлягає застосуванню у разі:

а) з'явлення особи зі зізнанням до компетентних органів держави;

б) не виконання особою злочинного завдання, отриманого від іноземної держави, іноземної організації або їх представників;

в) своєчасного відвернення настання суспільно небезпечних наслідків від такого роду дій компетентними органами держави;

г) всі відповіді є правильними.

Потерпілим від злочину, передбаченого ст.112 КК України «Посягання на життя державного чи громадського діяча», виступає:

а) Президент України;

б) Голова Верховної Ради України;

в) Уповноважений Верховної Ради України з прав людини;

г) Голова Верховного Суду України;

д) Голова Вищого Адміністративного Суду України;

е) представник Президента України у Верховній Раді України;

є) Секретар Ради з національної безпеки і оборони України.

Шпигунство (ст.114 КК України) є закінченим злочином з моменту:

а) встановлення зв'язку з іноземною державою, іноземною організацією або їх представниками;

б) встановлення зв'язку з іноземною державою, іноземною організацією або їх представниками чи отримання завдання від іноземної розвідки;

в) вчинення конкретних дій у формі передачі іноземній державі, іноземній організації або їх представникам відомостей, що становлять державну таємницю;

г) вчинення конкретних дій у формі збирання або передачі іноземній державі, іноземній організації або їх представникам відомостей, що становлять державну таємницю;

д) вчинення конкретних дій у формі передачі або збирання з метою передачі іноземній державі, іноземній організації або їх представникам відомостей, що становлять державну таємницю.

Рекомендована література: базова – № 1-16; допоміжна – № 17, 18, 19.

Тема 2. Кримінальні правопорушення проти життя та здоров'я особи

Вивчаючи тему «Кримінальні правопорушення проти життя та здоров'я особи» студенти повинні: знати критерії, з якими пов'язується початок і закінчення життя людини; поняття і види тілесних ушкоджень, критерії, що беруться до уваги при визначенні їх ступеня тяжкості; володіти інформацією про інші Кримінальні правопорушення з цього Розділу: Кримінальні правопорушення проти здоров'я людини та Кримінальні правопорушення, що ставлять у небезпеку життя і здоров'я людини; бути готовими при дачі відповіді до посилань на чинне кримінальне законодавство України і інші нормативно-правові акти, що стосуються цієї теми.

Теми рефератів

«Кримінально-правова характеристика тілесних ушкоджень», «Кримінально-правова характеристика злочинів у сфері медичної діяльності», «Інститут відповідальності за Кримінальні правопорушення проти життя та здоров'я особи: наступність та зміни у законодавстві», «Конвенція Ради Європи про запобігання насильству стосовно жінок і домашньому насильству та боротьбу з цими явищами: аналіз положень».

Додаткові завдання

1. Здійснити аналіз положень Наказу МОН України №6 від 17.01.1995 р. «Правила судово-медичного визначення ступеня тяжкості тілесних ушкоджень». 2. Здійснити аналіз статей КК України, які містять відповідальність за привілейовані та кваліфіковані види вбивства.

Тести для самоконтролю

До кваліфікованих видів вбивства (ч.2 ст.115 КК України) не належать:

- а) умисне вбивство заручника;
- б) умисне вбивство, вчинене способом, небезпечним для життя багатьох осіб;
- в) умисне вбивство з ревнощів;
- г) умисне вбивство з метою приховати інший злочин або полегшити його вчинення;
- д) умисне вбивство з мотивів кровної помсти.

Стан сильного душевного хвилювання (ст.116 КК України) виникає у результаті:

- а) жорстокого поводження з боку потерпілого;
- б) систематичного знущання з боку потерпілого;
- в) тяжкої образи з боку потерпілого;
- г) протиправних дій з боку потерпілого;
- д) провокаційних дій потерпілого.

Якщо вчинене умисне вбивство містить одночасно і обтяжуючі, і пом'якшуючі обставини, його потрібно розглядати як:

- а) умисне вбивство при обтяжуючих і пом'якшуючих обставинах та кваліфікувати за сукупністю;
- б) умисне вбивство при обтяжуючих обставинах і кваліфікувати за ч. 2 ст. 115 КК України;
- в) умисне вбивство при відповідних пом'якшуючих обставинах і не посилатись на ч.2 ст. 115 КК України.

Різновидами злочинів проти життя особи виступають:

- а) умисне вбивство (ст.115 КК України);
- б) умисне вбивство матір'ю своєї новонародженої дитини (ст.117 КК України);
- в) доведення до самогубства (ст. 120 КК України);
- г) умисне тяжке тілесне ушкодження, що спричинило смерть потерпілого (ч.2 ст.121 КК);
- д) вбивство через необережність (ст. 119 КК України).

Умисне тяжке тілесне ушкодження, що спричинило смерть потерпілого (ч.2 ст.121 КК України) відрізняється від умисного вбивства (ч.1 ст.115 КК України):

- а) об'єктом злочину;
- б) наслідками злочину;
- в) моментом закінчення злочину;
- г) суб'єктивним ставленням винного до наслідків;
- д) об'єктом злочину і суб'єктивним ставленням винного до наслідків.

Під стійкою втратою працездатності (ст.122 КК України) розуміють:

- а) втрату загальної працездатності не менш як на одну третину (33%);
- б) втрату загальної працездатності до 10%;
- в) втрату загальної працездатності від 10% до 33% включно.

При визначенні реальності погрози вбивством (ст.129 КК України) значення має з'ясування:

- а) характер висловленої погрози;
- б) місце і час висловлення погрози;
- в) можливість звернутися за допомогою до правоохоронних органів;
- г) характер попередніх взаємовідносин між винним і потерпілим;
- д) обстановка висловлення погрози;
- е) всі відповіді є правильними.

Залишення у небезпеці (ч.1 ст.135 КК України) є злочином з:

- а) усіченим складом;
- б) формальним складом;
- в) матеріальним складом.

Рекомендована література: базова – № 1-16; допоміжна – № 20, 21, 22, 24, 25, 26.

Тема № 3. Кримінальні правопорушення проти волі, честі та гідності особи

Вивчаючи тему «Кримінальні правопорушення проти волі, честі та гідності особи», студенти повинні знати: ознаки незаконного позбавлення волі та викрадення людини, володіти інформацією про осіб, які не можуть бути суб'єктом незаконного позбавлення волі та викрадення людини; правильно тлумачити термін «заручник»; вірно оцінювати законність угод, об'єктом яких виступає людина; знати об'єктивно-суб'єктивні характеристики протиправних діянь, пов'язаних з експлуатацією дітей та незаконним поміщенням до закладу з надання психіатричної допомоги; бути готовими при дачі відповіді до посилань на чинне кримінальне законодавство України і інші нормативно-правові акти, що стосуються цієї теми.

Теми рефератів

«Кримінально-правова охорона прав дітей (на прикладі аналізу ст.ст.150, 150¹ КК України)», «Кримінально-правова характеристика торгівлі людьми», «Насильницьке зникнення: кримінально-правовий аналіз»

Додаткові завдання

1. Охарактеризуйте поняття «експлуатація» у контексті аналізу ст.149 КК України. 2. Встановіть відмінність понять «викрадена людина» та «заручник». 3. Наведіть приклади злочинів із розділу, які вчинюються спеціальними суб'єктами.

Тести для самоконтролю

Особливо кваліфікованими видами незаконного позбавлення волі або викрадення людини (ч. 3 ст.146 КК України) є вчинення злочину:

- а) щодо неповнолітнього;
- б) щодо двох або більше осіб;
- в) організованою групою;
- г) із застосуванням зброї.

Суб'єктом злочину, передбаченого ст.147 КК України «Захоплення заручників», є особа:

- а) яка досягла 14-річного віку;
- б) яка досягла 16-річного віку.

Склад злочину, передбачений ст.147 КК України «Захоплення заручників», відрізняється від злочину, передбаченого ст.146 КК України «Незаконне позбавлення волі або викрадення людини»:

- а) особливим способом вчинення злочину;
- б) спеціальною метою вчинення злочину;

- в) спеціальними засобами вчинення злочину;
- г) особливим місцем вчинення злочину.

Об'єктом злочину, передбаченого ст.148 КК України «Підміна дитини», виступає:

- а) особиста воля дитини;
- б) права подружжя на дитину;
- в) особиста воля дитини і сім'я як благо, що охороняється Конституцією;
- г) суспільні відносини у сфері забезпечення особистої недоторканності дитини.

Під експлуатацією людини за ст.149 КК України «Торгівля людьми» розуміють:

- а) сексуальну експлуатацію людини;
- б) рабство;
- в) підневільний стан;
- г) залучення у боргову кабалу;
- д) використання її для проведення дослідів;
- е) втягнення у злочинну діяльність;
- є) всі відповіді є правильними.

Рекомендована література: базова – № 1-16; допоміжна – №23, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35.

Тема № 4. Кримінальні правопорушення проти статевої свободи та статевої недоторканності особи

Вивчаючи тему «Кримінальні правопорушення проти статевої свободи та статевої недоторканності особи», студенти повинні: знати, хто може виступати в якості потерпілих від цих злочинів, суб'єктами кримінальної відповідальності за вчинення злочинів даної групи; володіти інформацією про характеристики фізичного/психічного насильства, яке застосовується при скоєнні цих протиправних дій; бути готовими при дачі відповіді до посилань на чинне кримінальне законодавство України і інші нормативно-правові акти, що стосуються цієї теми.

Теми рефератів

«Кримінально-правова характеристика ненасильницьких статевих злочинів». «Статева свобода та недоторканість як об'єкти кримінально-правової охорони», «Потерпілі у конструкціях складів злочинів проти статевої свободи та статевої недоторканності особи».

Додаткові завдання

1. Наведіть приклади злочинів із розділу, у яких у якості кваліфікуючих ознак виступають елементи об'єктивної сторони. 2. Наведіть приклади злочинів із розділу, які вчинюються спеціальними суб'єктами. 3. При вчиненні яких статевих злочинів призначається судово-медична експертиза?

Тести для самоконтролю

Кваліфікуючими ознаками згвалтування (ч.4 ст.152 КК України) не виступають:

- а) вчинення його повторно;
- б) вчинення його групою осіб;
- в) вчинення його у відношенні до малолітньої особи;
- г) вчинення його у відношенні до вагітної жінки.

Розмежування злочинів, передбачених ст.152 КК України «Згвалтування» і ст.153 КК України «Сексуальне насильство», слід проводити за:

- а) об'єктом злочинного посягання;
- б) характеристикою потерпілих від злочину осіб;
- в) характеристикою об'єктивної сторони складу злочину;
- г) суб'єктивними характеристиками вчиненого діяння.

Розпусні дії при розбещенні неповнолітніх (ст.156 КК України) можуть проявлятися у:

- а) оголенні статевих органів винної або потерпілої особи;
- б) вчиненні у присутності неповнолітнього статевого акту;
- в) розповіді відвертих сексуальних історій;
- г) фотографуванні потерпілих у сексуальних позах;
- д) схиленні потерпілих до вчинення сексуальних дій між собою;
- е) всі відповіді є правильними.

Рекомендована література: базова – № 1-16; допоміжна – № 36, 37, 38

Тема № 5. Кримінальні правопорушення проти виборчих, трудових та інших особистих прав і свобод людини і громадянина

Вивчаючи тему «Кримінальні правопорушення проти виборчих, трудових та інших особистих прав і свобод людини і громадянина», студенти повинні: володіти інформацією про комплекс конституційних прав і свобод людини та громадянина, які виступають об'єктом даної групи злочинних посягань; знати про виборче право та його складові елементи; систему трудових прав громадян; групу інших особистих прав і свобод людини і громадянина; розмежовувати суміжні склади злочинів (наприклад, «Грубе порушення законодавства про працю» і «Грубе порушення угоди про працю»), бути готовими при дачі відповіді до посилань на чинне кримінальне законодавство України і інші нормативно-правові акти, що стосуються цієї теми.

Теми рефератів

«Трудові права громадян як об'єкт кримінально-правової охорони», «Право на релігійні погляди під охороною кримінального закону». «Кримінальна відповідальність за порушення виборчих прав громадян за законодавством країн СНД».

Додаткові завдання

1. Проаналізуйте основні положення виборчого законодавства України. 2. Здійсніть класифікацію злочинів розділу за власним критерієм.

Тести для самоконтролю

Хто виступає у якості потерпілого від злочинних дій, передбачених ст.157 КК України «Перешкоджання здійсненню виборчого права або права брати участь у референдумі, роботі виборчої комісії або комісії з референдуму чи діяльності офіційного спостерігача»?

- а) громадянин, який реалізує своє виборче право;
- б) член виборчої комісії;
- в) офіційний спостерігач за проведенням виборів;
- г) всі відповіді є правильними.

Кваліфікуючими ознаками складу злочину, передбаченого ст.162 КК України «Порушення недоторканості житла», є вчинення його:

- а) службовою особою;
- б) із застосуванням насильства чи з погрозою його застосування;
- в) із знищенням чи пошкодженням майна;
- г) із використанням зброї чи засобів, спеціально призначених для спричинення тілесних ушкоджень.

Злочин, передбачений ст.164 КК України «Ухилення від сплати аліментів на утримання дітей», вчиняється:

- а) шляхом активної поведінки;
- б) шляхом бездіяльності;

в) шляхом дій або бездіяльності.

Злочин, передбачений ч.1 ст.172 КК України «Грубе порушення законодавства про працю», є закінченим з:

а) моменту фактичного припинення трудових правовідносин із конкретним працівником;

б) моменту настання суспільно небезпечних наслідків;

в) моменту фактичного вчинення самого протиправного діяння.

Категорія «працівник» у контексті потерпілого від злочинів, передбачених ст.172, 173 КК України, включає в себе:

а) державних службовців;

б) осіб, які проходять альтернативну (невійськову) службу;

в) працівників селянського (фермерського) господарства;

г) осіб, що зайняті на сезонних роботах;

д) військовослужбовців-контрактників.

Які діяння не утворюють злочин, передбачений ст. 183 КК України «Порушення права на отримання освіти»:

а) незаконна відмова у прийнятті до вищого навчального закладу;

б) незаконна відмова у прийнятті у докторантуру;

в) незаконна вимога оплати за навчання у комунальному професійно-технічному училищі;

г) незаконне відрахування з університету;

д) незаконна відмова у прийнятті до приватного інституту.

Рекомендована література: базова – № 1-16; допоміжна – № 39, 40, 41, 42, 43, 44.

Тема № 6. Кримінальні правопорушення проти власності

Вивчаючи тему «Кримінальні правопорушення проти власності», студенти повинні володіти інформацією про: способи і види заволодіння чужим майном; характеристики предметів злочинів проти власності; розрізняти моменти закінчення протиправного заволодіння чужим майном; судові тлумачення понять «житло», «інше приміщення», «сховище»; розмежовувати суміжні склади злочинів (наприклад, «Шахрайство» і «Заподіяння майнової шкоди шляхом обману або зловживання довірою», «Грабіж» і «Розбій»), бути готовими при дачі відповіді до посилань на чинне кримінальне законодавство України і інші нормативно-правові акти, що стосуються цієї теми.

Теми рефератів

«Характеристика некорисливих злочинів проти власність», «Кримінальні правопорушення проти власності у правових пам'ятках Української держави», «Предмет злочинів проти власності: аналіз питання», «Криптовалюта» як предмет злочинів проти власності».

Додаткові завдання

1. Знайдіть у розділі склади суміжних злочинів та проведіть їх розмежування. 2. Як визначається у кримінальному судочинстві неоподатковуваний мінімум доходів громадян? 3. Визначити ознаки майна, яке має особливу історичну, наукову, художню чи культурну цінність чи скарбу.

Тести для самоконтролю

Предметом крадіжки (ст.185 КК України) не можуть виступати:

а) рухоме майно;

б) вогнепальна зброя;

в) бойові припаси та вибухові речовини;

- г) наркотичні засоби, психотропні речовини або їх аналоги;
- д) нерухоме майно;
- е) транспортний засіб.

До некорисливих злочинів проти власності належать:

- а) заподіяння майнової шкоди шляхом обману або зловживання довірою;
- б) умисне знищення або пошкодження майна;
- в) погроза знищення майна;
- г) порушення обов'язків щодо охорони майна;
- д) придбання, отримання, зберігання чи збут майна, одержаного злочинним шляхом.

Значна шкода, що була завдана потерпілому (ч.3 ст.185 КК України), визначається:

- а) з урахуванням матеріального становища потерпілого та збитків на суму до 50 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян;
- б) з урахуванням матеріального становища потерпілого та збитків на суму від 50 до 100 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян;
- в) з урахуванням матеріального становища потерпілого та збитків на суму від 100 до 250 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

Який із нижче перерахованих злочинів не належить до злочинів із матеріальним складом:

- а) крадіжка (ст.185 КК України);
- б) грабіж (ст. 186 КК України);
- в) розбій (ст.187 КК України);
- г) вимагання (ст.189 КК України);
- д) шахрайство (ст.190 КК України).

Шахрайство (ч.1 ст.190 КК України) відрізняється від заподіяння майнової шкоди шляхом обману або зловживання довірою (ч.1 ст.192 КК України) за:

- а) предметом;
- б) суб'єктивною стороною;
- в) метою;
- г) суб'єктом;
- д) предметом і суб'єктом;
- е) предметом і метою;
- є) предметом, способами вилучення майна у власника;
- ж) предметом, способами вилучення майна у власника і моментом закінчення злочину;
- з) моментом вилучення майна у власника і моментом закінчення злочину.

За якими моментами проводиться відмежування насильницького грабежу (ч.2 ст.186 КК України) від розбою (ст.187 КК України):

- а) за способом посягання;
- б) за характером фізичного і психічного насильства;
- в) за суспільно небезпечними наслідками, що настали;
- г) за ознаками суб'єкта злочину;
- д) за моментом закінчення.

Під насильством, небезпечним для життя і здоров'я в момент заподіяння (ч.1 ст.187 КК України), розуміють заподіяння:

- а) легкого тілесного ушкодження, що спричинило короточасний розлад здоров'я або незначну втрату працездатності;
- б) середньої тяжкості тілесного ушкодження;
- в) насильства, що призвело до втрати свідомості;
- г) насильства, що мало характер мордування;
- д) тяжкого тілесного ушкодження;
- е) всі відповіді є правильними.

Кваліфікуючими ознаками злочину, передбаченого ст.194 КК України «Умисне знищення або пошкодження майна», є:

- а) вчинення його шляхом підпалу;
- б) вчинення його шляхом вибуху;
- в) вчинення його іншим загально небезпечним способом;
- г) вчинення із заподіянням майнової шкоди в особливо великих розмірах;
- д) всі відповіді є правильними.

Рекомендована література: базова – № 1-16; допоміжна – № 45, 46, 47, 48.

Тема № 7. Кримінальні правопорушення у сфері господарської діяльності

Вивчаючи тему «Кримінальні правопорушення у сфері господарської діяльності», студенти повинні: володіти інформацією про способи вчинення контрабанди; знати перелік видів господарської діяльності, які підлягають обов'язковому ліцензуванню та види господарської діяльності, щодо заняття якими існує спеціальна заборона з боку державних органів; бути готовими дати інформацію про поняття акцизного збору та види підакцизних товарів; вміти охарактеризувати об'єктивні і суб'єктивні ознаки основних складів злочинів у сфері господарської діяльності; бути готовими при дачі відповіді до посилань на чинне кримінальне законодавство України і інші нормативно-правові акти, що стосуються цієї теми.

Теми рефератів

«Підакцизні товари як предмет злочину, передбаченого ст.204 КК України», «Легалізація (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом», «Спеціальні види звільнення від кримінальної відповідальності, закріплені у Розділі VII КК України».

Додаткові завдання

1. Проаналізувати положення Закону України «Про заборону грального бізнесу». 2. Навести різновиди азартних/неазартних ігор згідно умов чинного законодавства. 3. Наведіть приклади злочинів у сфері господарської діяльності, які вчиняються спеціальними суб'єктами. 4. Наведіть приклади суміжних складів злочинів у сфері господарської діяльності та господарських правопорушень, які тягнуть за собою адміністративну відповідальність. 5. У чому відмінність між господарською та підприємницькою діяльністю?

Тести для самоконтролю

Предметом контрабанди (ст.201 КК України) можуть виступати:

- а) культурні цінності;
- б) зброя та боєприпаси;
- в) стратегічно важливі сировинні матеріали;
- г) наркотичні засоби, психотропні речовини, їх аналоги або прекурсори;
- д) радіоактивні матеріали;
- е) електрошоккові пристрої;
- є) спеціальні технічні пристрої негласного отримання інформації;
- ж) всі відповіді є правильними.

Які дії утворюватимуть об'єктивну сторону складу злочину, передбаченого ст.201 КК України «Контрабанда»?

- а) переміщення предметів поза митним контролем;
- б) переміщення предметів у розташуванні митниці, але поза зоною митного контролю;
- в) переміщення предметів із грубим порушенням митних правил;
- г) переміщення предметів з використанням незаконного звільнення від митного контролю;
- д) переміщення предметів у спеціально пристосованих тайниках;

е) переміщення предметів із використанням спеціально підроблених документів як підстави для цього переміщення.

Предметом злочину, передбаченого ст.204 КК України «Незаконне виготовлення, зберігання, збут або транспортування з метою збуту підакцизних товарів», можуть виступати:

- а) алкогольні напої;
- б) слабоалкогольні напої;
- в) спирт етиловий;
- в) нафтопродукти;
- г) тютюнові вироби;
- д) всі відповіді є правильними.

Вкажіть, які діяння будуть кваліфікуватись як фіктивне підприємництво (ст. 205 КК України):

- а) створення фіктивної некомерційної юридичної особи з метою прикриття злочинної діяльності;
- б) фактичне створення юридичної особи, яка без державної реєстрації займається виробництвом наркотичних засобів;
- в) зайняття фізичною особою без створення юридичної особи підприємницькою діяльністю, яка пов'язана з легалізацією доходів, отриманих злочинним шляхом;
- г) підроблення документів про державну реєстрацію юридичної особи, її печатки і штампа з метою легалізації доходів, отриманих злочинним шляхом;
- д) купівля контрольного пакета акцій акціонерного товариства з метою ведення недобросовісної конкуренції;
- е) зайняття такими видами діяльності, які не передбачені установчими документами юридичної особи;
- є) усі вищевказані діяння.

Об'єктивна сторона злочину, передбаченого ст.209 КК України «Легалізація (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом», може виражатися у формі:

- а) укладення угоди з коштами або іншим майном, отриманих злочинним шляхом;
- б) вчинення фінансової операції з коштами або іншим майном, отриманих злочинним шляхом;
- в) вчинення дій, спрямованих на приховання чи маскуванню незаконного походження таких коштів чи майна;
- г) набуття, володіння або використання коштів чи іншого майна, отриманих злочинним шляхом;
- д) всі відповіді є правильними.

Рекомендована література: базова – № 1-16; допоміжна – № 49, 50, 51, 52, 53, 54, 55, 56, 57, 58.

Тема № 8. Кримінальні правопорушення проти довкілля

Вивчаючи тему «Кримінальні правопорушення проти довкілля», студенти повинні: знати, що таке екологічна безпека та які способи її порушення є кримінально-караними; володіти інформацією про географічно-просторові поняття «земля», «надра» і «корисні копалини», «атмосферне повітря», «водні об'єкти», які виступають в якості предметів злочинів проти довкілля; вміти давати розгорнуту характеристику способів виконання об'єктивної сторони складів злочинів цієї групи: «забруднення», «псування», «виснаження», «знищення»; бути готовими при дачі відповіді до посилань на чинне кримінальне законодавство України і інші нормативно-правові акти, що стосуються цієї теми.

Теми рефератів

«Кримінально-правова характеристика незаконного полювання», «Особливості конструкції об'єктивної сторони у складах злочинів проти довкілля», «Перспективи кримінальної відповідальності юридичних осіб за спричинення екологічної шкоди», «Наслідки вчинення злочинів проти навколишнього природного середовища: кримінально-правовий аналіз».

Додаткові завдання

1. Проаналізуйте положення чинного законодавства, які визначають механізм та розміри відшкодування екологічної шкоди. 2. Навести приклади злочинів, які вчинюються спеціальним суб'єктом. 3. Здійсніть вибірку основних нормативно-правових актів, що регламентують відносини у сфері охорони довкілля в Україні? 4. За якими критеріями проводиться відмежування злочинів у сфері довкілля від аналогічних адміністративних правопорушень?

Тести для самоконтролю

Злочин, передбачений ст.239 КК України «Забруднення або псування земель», вважається закінченим з:

- а) моменту забруднення чи псування земель;
- б) моменту забруднення чи псування земель, що потягнуло за собою тяжкі наслідки;
- в) моменту забруднення чи псування земель, що створило небезпеку для життя, здоров'я людей або довкілля.

Об'єктивна сторона складу злочину, передбаченого ст.245 КК України «Знищення або пошкодження об'єктів рослинного світу», виконується шляхом:

- а) підпалу;
- б) вибуху;
- в) затоплення;
- г) використання хімічних речовин;
- д) масового випасання худоби;
- е) всі відповіді є правильними.

Злочин, передбачений ст.242 КК України «Порушення правил охорони вод», є злочином:

- а) з матеріальним складом;
- б) з формальним складом;
- в) з усіченим складом.

Порубка лісу є незаконною (ст.246 КК України), якщо вона здійснюється:

- а) без спеціального дозволу (лісорубного квитка, ордеру);
- б) за наявності дозволу, але з недотриманням передбачених в ньому умов;
- в) за наявності дозволу на проведення суцільної санітарної рубки, але без дотримання встановлених обмежень;
- г) способами, які викликають ерозію ґрунту;
- д) всі відповіді є правильними.

Суб'єктивна сторона складу злочину, передбаченого ст.247 КК України «Порушення законодавства про захист рослин», характеризується:

- а) умисною формою вини;
- б) умисною формою вини у виді прямого умислу;
- в) необережною формою вини;
- г) умисною та необережною формою вини;
- д) умислом або необережністю до діяння, необережністю до наслідків.

Незаконним вважається заняття рибним, звіриним або іншим водним добувним промислом (ст.249 КК України), якщо воно відбувається:

- а) без належного дозволу;

- б) у заборонений час;
- в) у недозволених місцях;
- г) з порушенням виданого дозволу на добувний промисел;
- д) забороненими знаряддями чи способами лову;
- е) всі відповіді є правильними.

Предметом злочину, передбаченого ст.248 КК України «Незаконне полювання», можуть виступати:

- а) дикі звірі та птахи, що перебувають у стані природної волі;
- б) дикі звірі та птахи, що утримуються у напіввільних умовах;
- в) мисливські тварини у неволі;
- г) риби;
- д) шкідливі звірі і птахи;
- е) всі відповіді є правильними.

Рекомендована література: базова – № 1-16; допоміжна – № 59.

Тема № 9. Кримінальні правопорушення проти громадської безпеки

Вивчаючи тему «Кримінальні правопорушення проти громадської безпеки», студенти повинні: знати, що таке громадська безпека та які її складові елементи взяті державою під кримінально-правову охорону; володіти інформацією про сутнісно-структурні ознаки злочинної організації та організованої злочинної групи – банди; вміти давати розгорнуту характеристику тероризму та злочинам терористичної спрямованості; знати, які предмети відносяться до вогнепальної зброї, холодної зброї, бойових припасів, вибухових речовин, радіоактивних матеріалів; бути готовими при дачі відповіді до посилань на чинне кримінальне законодавство України і інші нормативно-правові акти, що стосуються цієї теми.

Теми рефератів

«Кримінально-правова характеристика бандитизму», «Кримінальні правопорушення терористичної спрямованості за КК України», «Кримінально-правова відповідальність за незаконне поводження із зброєю», «Кримінально-правова охорона об'єктів житлово-комунального господарства», «Організовані форми злочинної поведінки у Розділі IX КК України».

Додаткові завдання

1. Наведіть приклади злочинів проти громадської безпеки із формальним, матеріальним, усіченим складами. 2. Назвіть міжнародно-правові акти, які передбачають відповідальність за фінансування тероризму.

Тести для самоконтролю

З об'єктивної сторони злочин, передбачений ст.255 КК України «Створення злочинної організації», полягає у:

- а) створенні злочинної організації;
- б) керівництві злочинною організацією;
- в) участі у злочинній організації;
- г) участі у злочинах, які вчиняє злочинна організація;
- д) фінансуванні діяльності злочинної організації;
- е) організації, керівництві чи сприянні зустрічі (сходці) представників злочинних організацій або організованих груп;
- є) всі відповіді є правильними.

Особа звільняється від кримінальної відповідальності за вчинення діяння, передбаченого ч.1 ст.258-3 КК України «Створення терористичної групи чи терористичної організації», якщо вона:

а) добровільно повідомила правоохоронний орган про відповідну терористичну діяльність, щиро розкаялась і сприяла усуненню суспільно небезпечних наслідків, що настали;

б) добровільно повідомила правоохоронний орган про відповідну терористичну діяльність і сприяла її припиненню;

в) добровільно повідомила правоохоронний орган про відповідну терористичну діяльність і сприяла її припиненню або розкриттю злочинів, вчинених у зв'язку зі створенням або діяльністю такої групи;

г) добровільно повідомила правоохоронний орган про відповідну терористичну діяльність і сприяла її припиненню або розкриттю злочинів, вчинених у зв'язку зі створенням або діяльністю такої групи або організації, якщо в її діях немає складу іншого злочину;

д) всі відповіді є правильними.

Суб'єктивна сторона складу злочину, передбаченого ст.260 КК України «Створення не передбачених законом воєнізованих або збройних формувань», характеризується:

а) умисною формою вини;

б) умисною формою вини у виді прямого умислу;

в) умисною формою вини або необережністю;

г) умисною формою вини або необережністю у вигляді злочинної самовпевненості.

Предметом злочину, передбаченого ст.262 КК України «Викрадення, привласнення, вимагання вогнепальної зброї, бойових припасів, вибухових речовин чи радіоактивних матеріалів або заволодіння ними шляхом шахрайства або зловживання службовим становищем», виступає:

а) вогнепальна зброя;

б) вогнепальна зброя (крім гладкоствольної мисливської);

в) пневматична зброя;

г) газова зброя;

д) вибухові пакети;

е) артилерійські снаряди;

є) патрони до гладкоствольної мисливської зброї.

Склад злочину, передбачений ст.270 КК України «Порушення встановлених законодавством вимог пожежної безпеки», належить до злочинів:

а) з матеріальним складом;

б) з формальним складом;

в) з усіченим складом.

Рекомендована література: базова – № 1-16; допоміжна – № 60, 61, 62, 63.

Тема № 10. Кримінальні правопорушення проти безпеки виробництва

Вивчаючи тему «Кримінальні правопорушення проти безпеки виробництва», студенти повинні: знати родовий об'єкт злочинів Розділу Х; складові елементи безпеки виробництва, узяті державою під кримінально-правову охорону; володіти інформацією про види злочинів проти безпеки виробництва у кримінально-правовій теорії; ознаки потерпілих від цих злочинів; ознаки суб'єктів їх вчинення; уміти давати розгорнуту характеристику об'єктивним та суб'єктивним ознакам складів злочинів проти безпеки виробництва; бути готовими при дачі відповіді до посилань на чинне кримінальне законодавство України і інші нормативно-правові акти, що стосуються цієї теми.

Теми рефератів

«Характеристика суб'єктів злочинів проти безпеки виробництва», «Причинний зв'язок у злочинах проти безпеки виробництва», «Кримінальне законодавство держав континентальної Європи у питаннях охорони належних умов праці».

Додаткові завдання

1. Складіть перелік нормативних актів, які регламентують питання охорони праці. 2. Проаналізувати положення Закону України «Про охорону праці». 3. Проаналізувати перелік робіт, виконання яких характеризується підвищеною небезпекою.

Тести для самоконтролю

Обов'язковими для кваліфікації за ст.271 КК України «Порушення вимог законодавства про охорону праці» ознаками об'єктивної сторони є:

- а) суспільно небезпечне діяння (дія або бездіяльність);
- б) суспільно небезпечна дія;
- в) суспільно небезпечне діяння, наслідки і причинний зв'язок між ними;
- г) суспільно небезпечне діяння, наслідки і причинний зв'язок між ними, місце вчинення злочину;
- д) суспільно небезпечне діяння, наслідки і причинний зв'язок між ними, обстановка вчинення злочину.

Суб'єктивна сторона складу злочину, передбаченого ст.272 КК України «Порушення правил безпеки під час виконання робіт з підвищеною небезпекою», полягає в:

- а) умисній формі вини;
- б) умисній формі вини та необережному ставленні до наслідків;
- в) необережній формі вини;
- г) необережній формі вини у виді злочинної самовпевненості;
- д) необережній формі вини у виді злочинної недбалості.

За моментом закінчення злочин, передбачений ст.273 КК України «Порушення правил безпеки на вибухонебезпечних підприємствах або у вибухонебезпечних цехах», належить до злочинів:

- а) із матеріальним складом;
- б) із формальним складом;
- в) із усіченим складом.

Вкажіть, які діяння не утворюють «Порушення правил ядерної або радіаційної безпеки» (ст.274 КК України):

- а) допуск до роботи осіб, які не мають права працювати на об'єктах, де використовуються радіаційні матеріали;
- б) порушення порядку утилізації відпрацьованих джерел іонізуючого випромінювання;
- в) використання ядерних матеріалів, джерел іонізуючого випромінювання без отримання належного дозволу;
- г) використання ядерної установки, джерел іонізуючого випромінювання, ядерних матеріалів у медичних цілях без дозволу уповноважених на це органів охорони здоров'я;
- д) невиконання приписів органів державного регулювання з ядерної та радіаційної безпеки;
- е) самовільне залишення ядерних установок, джерел іонізуючого випромінювання оперативним персоналом чергової зміни;
- є) всі вище перелічені діяння є порушенням правил ядерної або радіаційної безпеки.

Вкажіть, що не є предметом злочину, передбаченого ст. 275 КК України «Порушення правил, що стосуються безпечного використання промислової продукції або безпечної експлуатації будівель і споруд»:

- а) тканини, натуральні та синтетичні нитки, ковдри;
- б) одяг, сумки, валізи;
- в) меблі, паркет, дерев'яні дошки;
- г) папір, шпалери, картон;
- д) бензин, дизпаливо, житлові будинки, школи, театри;
- е) все вище перелічене є предметом злочину, передбаченого ст. 275 КК України.

Суб'єктивна сторона злочину, передбаченого ст. 275 КК України «Порушення правил, що стосуються безпечного використання промислової продукції або безпечної експлуатації будівель і споруд», характеризується:

- а) прямим умислом;
- б) непрямим умислом і необережною формою вини;
- в) необережною формою вини;
- г) необережною формою вини і спеціальною метою.

Рекомендована література: базова – № 1-16.

Тема № 11. Кримінальні правопорушення проти безпеки руху та експлуатації транспорту

Вивчаючи тему «Кримінальні правопорушення проти безпеки руху та експлуатації транспорту», студенти повинні: родовий об'єкт злочинів Розділу XI; складові елементи безпеки руху та експлуатації транспорту, узяті державою під кримінально-правову охорону; володіти інформацією про види злочинів проти безпеки руху та експлуатації транспорту, які розрізняють у кримінально-правовій теорії; ознаки, якими повинен володіти суб'єкт цієї групи злочинів, ознаки потерпілих осіб; бути готовими при дачі відповіді до посилань на чинне кримінальне законодавство України і інші нормативно-правові акти, що стосуються цієї теми.

Теми рефератів

«Кримінально-правова характеристика порушення правил безпеки дорожнього руху або експлуатації транспорту особами, як керують транспортними засобами», «Кримінально-правова характеристика незаконного заволодіння транспортним засобом».

Додаткові завдання

1. Наведіть приклади злочинів, які вчиняються через бездіяльність. 2. Змодельовати декілька ситуацій вчинення злочинів проти безпеки руху та експлуатації транспорту. 3. Проаналізувати постанову КМ України «Про Правила дорожнього руху». 4. Окреслити відмінність правил безпеки руху та експлуатації транспорту. 5. Наведіть ознаки транспортних засобів, зазначених у примітці до ст.286 КК України.

Тести для самоконтролю

1. До залізничного транспорту, який виступає предметом/знаряддям злочину, передбаченого ст.276 КК України «Порушення правил безпеки руху або експлуатації залізничного, водного чи повітряного транспорту», не належать:

- а) рейкові магістральні і під'їзні шляхи та належне до них обладнання;
- б) рухомий склад (локомотиви, вагони, дрезини);
- в) об'єкти рейкового технологічного транспорту;
- г) міський рейковий транспорт;
- д) засоби управління, сигналізації і зв'язку;
- е) канатні підйомники, ескалатори.

2. Суб'єктом злочину, передбаченого ст.276 КК України «Порушення правил безпеки руху або експлуатації залізничного, водного чи повітряного транспорту», виступає:

а) фізична осудна особа, яка досягла 16-річного віку і яка не є працівником залізничного, водного або повітряного транспорту;

б) фізична осудна особа, яка досягла 16-річного віку і є працівником залізничного, водного або повітряного транспорту;

в) фізична осудна особа, яка досягла 18-річного віку і є працівником залізничного, водного або повітряного транспорту;

г) службова особа – працівник залізничного, водного або повітряного транспорту.

3. Об'єктивну сторону складу злочину, передбаченого ст.277 КК України «Пошкодження шляхів сполучення і транспортних засобів», складатимуть наступні дії:

а) руйнування шляхів сполучення, споруд на них, рухомого складу або суден, засобів зв'язку і сигналізації;

б) пошкодження шляхів сполучення, споруд на них, рухомого складу або суден, засобів зв'язку і сигналізації;

в) приведення у непридатний для використання стан шляхів сполучення, споруд на них, рухомого складу або суден, засобів зв'язку і сигналізації;

г) підключення обладнання, яке спотворює сигнали;

д) підкладення сторонніх предметів на шляхи сполучення;

е) всі відповіді є правильними.

4. Особливо кваліфікований склад злочину, передбаченого ст.278 КК України «Угон або захоплення залізничного рухомого складу, повітряного, морського чи річкового судна», утворюватимуть дії:

а) вчинені організованою групою;

б) поєднані з насильством, небезпечним для життя і здоров'я потерпілих;

в) з використанням службового становища;

г) що спричинили настання тяжких наслідків;

д) що спричинили загибель людей чи інші тяжкі наслідки.

5. Суб'єктивна сторона злочину, передбаченого ст.281 КК України «Порушення правил повітряних польотів», проявляється:

а) через умисну форму вини;

б) через умисну або необережну форму вини;

г) через умисну форму до діяння і необережну – до наслідків.

6. Суб'єктом злочину передбаченого ст. 284 КК України «Ненадання допомоги судну та особам, що зазнали лиха», є:

а) капітан судна;

б) капітан судна або особа, яка виконує його обов'язки;

в) капітан судна або особа, яка керує катером, човном;

г) капітан судна або особа, яка керує катером, човном, шлюпкою чи водним мотоциклом;

д) капітан судна або особа, яка виконує його обов'язки, а також особа, яка керує катером, човном;

е) капітан судна або особа, яка виконує його обов'язки, а також особа, яка керує катером, човном, шлюпкою чи водним мотоциклом.

7. Транспортними засобами, у зв'язку із керуванням яких настає відповідальність за ст.286 КК України «Порушення правил безпеки дорожнього руху або експлуатації транспорту особами, які керують транспортними засобами», є:

а) тролейбуси і трамваї;

б) вантажні автомобілі;

в) мопеди;

г) бульдозери;

д) мотоцикли;

е) асфальтоукладачі;

є) скутери.

8. Випуск в експлуатацію технічно несправних транспортних засобів або інше грубе порушення їх експлуатації (ст. 287 КК України) є кримінально караним діянням у разі:

- а) спричинення середньої тяжкості тілесних ушкоджень, тяжкого тілесного ушкодження або смерті;
- б) порушення нормальної роботи транспорту або створення небезпеки для життя людей чи настання інших тяжких наслідків;
- в) створення небезпеки для життя людей чи настання інших тяжких наслідків;
- г) створення загрози загибелі людей чи настання інших тяжких наслідків або заподіяння шкоди здоров'ю потерпілій особі;
- д) створення загрози загибелі людей чи настання інших тяжких наслідків або заподіяння шкоди здоров'ю потерпілій особі, а також спричинення смерті.

9. Предметом злочину, передбаченого ст.290 КК України «Знищення, підробка або заміна номерів вузлів та агрегатів транспортного засобу», можуть виступати:

- а) ідентифікаційний номер;
- б) номер двигуна;
- в) номер шасі;
- г) номер кузова;
- д) номерна панель з ідентифікаційним номером транспортного засобу;
- е) лобове скло з ідентифікаційним номером;
- є) всі відповіді є правильними.

10. Предметом злочину, передбаченого ст.292 КК України «Пошкодження об'єктів магістральних або промислових нафто-, газо-, конденсатопроводів та нафтопродуктопроводів», можуть виступати:

- а) магістральні нафто-, газо-, конденсатопроводи та нафтопродуктопроводи;
- б) відводи від магістральних нафто-, газо-, конденсатопроводів та нафтопродуктопроводів;
- в) об'єкти і споруди, технологічно пов'язані із магістральними нафто-, газо-, конденсатопроводами та нафтопродуктопроводами;
- г) засоби автоматики;
- д) засоби автоматики, сигналізації і зв'язку;
- е) всі відповіді є правильними.

Рекомендована література: базова – № 1-16; допоміжна – № 64, 65.

Тема № 12. Кримінальні правопорушення проти громадського порядку та моральності

Вивчаючи тему «Кримінальні правопорушення проти громадського порядку та моральності», студенти повинні: знати зміст понять «громадський порядок», «моральність», «мораль»; які моральні засади суспільства виступають у якості безпосередніх об'єктів злочинів даної групи; володіти інформацією про речі матеріального світу, що можуть виступати у якості предметів злочинів проти громадського порядку та моральності; уміти охарактеризувати об'єктивно-суб'єктивні елементи основних складів злочинів цієї групи; бути готовими при дачі відповіді до посилань на чинне кримінальне законодавство України і інші нормативно-правові акти, що стосуються теми.

Теми рефератів

«Масові заворушення. Відмінність від групового порушення громадського порядку», «Хуліганство. Юридичний аналіз складу злочину», «Засади моральності як об'єкт кримінально-правової охорони».

Додаткові завдання

1. Наведіть розуміння братської могили та могили Невідомого солдата, як предмету злочину, передбаченого ст.297 КК України. 2. Проаналізуйте положення нормативних актів, які регламентують питання охорони культурної та археологічної спадщини. 3. Розмежуйте поняття предмет – «спеціально пристосований» та «заздалегідь приготовлений» для нанесення тілесних ушкоджень. 4. Дайте розуміння термінів «явна неповага до суспільства», «винятковий цинізм», «особлива зухвалість». 5. Розмежуйте поняття «сутенерство» та «звідництво для розпусти».

Тести для самоконтролю

Злочин, передбачений ст.293 КК України «Групове порушення громадського порядку», належить до злочинів:

- а) із матеріальним складом;
- б) із формальним складом;
- в) із усіченим складом.

Організація масових заворушень, згідно диспозиції ст.294 КК України «Масові заворушення», супроводжується:

- а) насильством над особою;
- б) погромами;
- в) підпалами;
- г) вибухами;
- д) знищенням майна;
- е) захопленням будівель чи споруд;
- є) опором представникам влади із застосуванням зброї;
- ж) всі відповіді є правильними.

Додатковим факультативним об'єктом злочину, передбаченого ст.296 КК України «Хуліганство», можуть виступати:

- а) життя і здоров'я особи;
- б) здоров'я особи;
- в) авторитет органів державної влади;
- г) громадська безпека;
- д) відносини власності;
- е) всі відповіді є правильними.

До особливо кваліфікованих видів хуліганства (ст.296 КК України), відносяться:

- а) вчинення його особою, раніше судимою за хуліганство;
- б) хуліганство, пов'язане з опором представникові влади чи громадськості;
- в) хуліганство, пов'язане з опором громадянам, які припиняли хуліганські дії;
- г) вчинення його із застосуванням вогнепальної чи холодної зброї;
- д) вчинення його із використанням предмета, спеціально пристосованого для нанесення тілесних ушкоджень;
- е) всі відповіді є правильними.

Суб'єктом хуліганства (ст.296 КК України) є особа, яка:

- а) досягла 14-річного віку;
- б) досягла 16-річного віку.

Предметами злочину, передбаченого ст.297 КК України «Наруга над могилою іншим місцем поховання або над тілом померлого», є:

- а) могила;
- б) стародавнє поховання-могила;
- в) труп;
- г) урна з прахом;
- д) предмети, що знаходяться в місці поховання або на трупі;
- е) пам'ятні знаки, що знаходяться на могилі;

- є) братська могила чи могила Невідомого солдата;
- ж) всі відповіді є правильними.

Об'єктивна сторона складу злочину, передбаченого ст.300 КК України «Ввезення, виготовлення або розповсюдження творів, що пропагують культ насильства і жорстокості, расову, національну чи релігійну нетерпимість та дискримінацію», може полягати у їх:

- а) ввезенні в Україну;
- б) виготовленні;
- в) купівлі;
- г) зберіганні;
- д) перевезенні;
- є) іншому переміщенні;
- є) збуті;
- ж) розповсюдженні;
- з) примушуванні до участі у створенні.

Втягнення неповнолітніх у злочинну діяльність (ст. 304 КК України), є закінченим злочином з моменту:

- а) впливу на неповнолітнього для залучення його в антигромадську діяльність;
- б) вчинення неповнолітнім будь-якого злочину;
- в) вчинення неповнолітнім будь-якого злочину або правопорушення.

Рекомендована література: базова – № 1-16.

Тема № 13. Кримінальні правопорушення у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів та інші Кримінальні правопорушення проти здоров'я населення

Вивчаючи тему «Кримінальні правопорушення у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів та інші Кримінальні правопорушення проти здоров'я населення», студенти повинні: знати поняття «наркотичні засоби», «психотропні речовини», «їх аналоги», «прекурсори»; розуміти суспільну небезпечність «наркотичних» деліктів; володіти інформацією про родовий об'єкт злочинів, їх класифікацію; уміти охарактеризувати об'єктивно-суб'єктивні елементи основних складів злочинів у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів та інших злочинів проти здоров'я населення; бути готовими при дачі відповіді до посилань на чинне кримінальне законодавство України і інші нормативно-правові акти, що стосуються цієї теми.

Теми рефератів

«Кримінально-правова характеристика предметів наркотичних злочинів», «Міжнародно-правове співробітництво у сфері запобігання наркоманії».

Додаткові завдання

1. Проаналізуйте положення Закону України «Про наркотичні засоби, психотропні речовини і прекурсори». 2. Наведіть приклади особливо небезпечних наркотичних засобів та психотропних речовин. 3. У випадках вчинення яких злочинів із Розділу XIII необхідне отримання висновку експерта? 4. Як визначити «значні розміри» наркотичних засобів?

Тести для самоконтролю

1. Контрабанда наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів чи прекурсорів або фальсифікованих лікарських засобів (ст.305 КК України) відрізняється від незаконного перевезення й пересилання наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів (ст.307 КК України) за:

- а) місцем вчинення злочину;
- б) способом вчинення злочину;
- в) характеристиками психічного ставлення злочинця (вини) до вчинюваного злочину;
- г) моментом закінчення злочину;
- д) обстановкою вчинення злочину;
- е) всі відповіді є правильними.

2. До наркотичних засобів, які виступають предметом злочинів Розділу XIII КК, не відносяться:

- а) героїн;
- б) кокаїн;
- в) канабіс;
- г) ЛСД;
- д) мескалін;
- е) макова солома.

3. До прекурсорів, які виступають предметом злочинів Розділу XIII КК, не відносяться:

- а) етиловий ефір;
- б) етиловий спирт;
- в) ацетон;
- г) ефедрин;
- д) соляна кислота;
- е) сірчана кислота;
- є) ангідрид оцтової кислоти.

4. Спеціальний вид звільнення від кримінальної відповідальності, передбачений ст.307 КК України «Незаконне виробництво, виготовлення, придбання, зберігання, перевезення, пересилання чи збут наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів», пов'язаний із наступними діями:

- а) коли особа добровільно здала вищезазначені предмети;
- б) коли особа з'явилася із зізнанням;
- в) коли особа вказала джерело придбання вищезазначених предметів;
- г) коли особа сприяла розкриттю злочинів, пов'язаних із незаконним обігом вищезазначених предметів;
- д) коли в діях особи не міститься склад іншого злочину, передбаченого нормами КК;
- е) коли добровільно особа відшкодувала завдані нею збитки.

5. Способами вчинення злочину, передбаченого ст.308 КК України «Викрадення, привласнення, вимагання наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів чи заволодіння ними шляхом шахрайства або зловживання службовим становищем», не являються їх:

- а) викрадення (крадіжка, грабїж);
- б) привласнення;
- в) вимагання;
- г) заволодіння шляхом шахрайства;
- д) заволодіння шляхом зловживання службової особи своїм службовим становищем;
- е) викрадення (розбій).

6. За незаконне введення в організм наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів (ст.314 КК України) кримінальна відповідальність настає з:

- а) 14-річного віку;
- б) 16-річного віку.

7. Суб'єктивна сторона злочину, передбаченого ст.319 КК України «Незаконна видача рецепта на право придбання наркотичних засобів або психотропних речовин», характеризується:

- а) прямим умислом;

- б) прямим умислом і метою спричинення тяжких наслідків;
- в) прямим умислом і корисливим мотивом;
- г) прямим умислом, корисливим мотивом чи іншими особистими інтересами;
- д) умислом, корисливим мотивом чи іншими особистими інтересами.

8. Відмежування ст.322 КК України «Незаконна організація або утримання місць для вживання одурманюючих засобів» і ст.317 КК України «Організація або утримання місць для незаконного вживання, виробництва чи виготовлення наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів» проводиться через:

- а) мету організації такого роду місць;
- б) предмет цих злочинів;
- в) мету, яку переслідує вживання вищеназваних засобів;
- г) кваліфікуючі ознаки цих складів злочинів;
- д) особливості суб'єктивної сторони цих складів злочинів.

9. Вкажіть, що не належить до допінгу (ст.323 КК України «Спонування неповнолітніх до застосування допінгу»):

- а) стимулятори;
- б) анаболічні стероїди;
- в) діуретики;
- г) пептидні та глікопротеїнові гормони та аналоги;
- д) фармакологічна маніпуляція;
- е) наркотики;
- є) кров'яний допінг;
- ж) все вище перелічене слід розглядати як допінг.

10. Заготівля, перероблення або збут радіоактивно забруднених продуктів харчування чи іншої продукції (ст.327 КК України) вважається закінченим з моменту:

- а) заготівлі, перероблення з метою збуту або збуту радіоактивно забруднених продуктів харчування чи іншої продукції;
- б) створення загрози загибелі людей чи настання інших тяжких наслідків;
- в) заподіяння шкоди здоров'ю потерпілому;
- г) створення загрози загибелі людей чи настання інших тяжких наслідків або заподіяння шкоди здоров'ю.

Рекомендована література: базова – № 1-16; допоміжна – № 66, 67, 68, 69.

Тема № 14. Кримінальні правопорушення у сфері охорони державної таємниці, недоторканності державних кордонів, забезпечення призову та мобілізації

Вивчаючи тему «Кримінальні правопорушення у сфері охорони державної таємниці, недоторканності державних кордонів, забезпечення призову та мобілізації», студенти повинні: родовий об'єкт злочинів Розділу XIV; володіти інформацією про предмет протиправних діянь: «відомості, що становлять державну таємницю», «відомості, що становлять службову інформацію»; уміти відмежовувати Кримінальні правопорушення цієї групи від адміністративних правопорушень; охарактеризувати об'єктивно-суб'єктивні елементи основних складів злочинів у сфері охорони державної таємниці, недоторканності державних кордонів, забезпечення призову та мобілізації; бути готовими при дачі відповіді до посилань на чинне кримінальне законодавство України і інші нормативно-правові акти, що стосуються цієї теми.

Тести для самоконтролю

1. Відмежування злочинів, передбачених ст.328 КК України «Розголошення державної таємниці» та ст.111 КК України «Державна зрада», проводиться за:

- а) змістом безпосереднього об'єкта злочину;
- б) характеристиками об'єктивної сторони складу злочину;

- в) суб'єктом злочину;
- г) змістом умислу винної особи.

2. З суб'єктивної сторони склад злочину, передбачений ст.328 КК України «Розголошення державної таємниці», характеризується:

- а) умисною формою вини (прямий чи непрямий умисел);
- б) виною у формі необережності (злочинна самовпевненість);
- в) виною у формі необережності (злочинна недбалість);
- г) всі відповіді є правильними.

3. Злочин, передбачений ст.329 КК України «Втрата документів, що містять державну таємницю», вважається закінченим з моменту:

- а) втрати документів і подальшого ознайомлення з їх змістом сторонніми особами;
- б) втрати документів незалежно від того, чи знайомилися з їх змістом сторонні особи.

4. До конфіденційної інформації, яка є предметом злочину, передбаченого ст.330 КК України, відноситься інформація, яка:

- а) не є інформацією, яка становить державну, комерційну або іншу таємницю, що охороняється нормами КК;
- б) не є відкритою інформацією, загальнодоступність якої охороняється законодавством України;
- в) є такою, що являє певну цінність та її передавання іноземним юридичним чи фізичним особам може завдати шкоди державі;
- г) є інформацією, порядок обігу та захисту якої визначено відповідними державними органами;
- д) закріплена на матеріальному носіїв інформації у письмовій, аудіовізуальній, електронній чи іншій формі;
- е) відповідає усім вищезазначеним ознакам.

5. З об'єктивної сторони склад злочину, передбачений ст.332 КК України «Незаконне переправлення осіб через державний кордон України», проявляється у:

- а) організації незаконного переправлення осіб через державний кордон України;
- б) фінансуванні діяльності з переправлення осіб через державний кордон України;
- в) керівництві незаконним переправленням осіб через державний кордон України;
- г) сприянні незаконному переправленню осіб через державний кордон України порадами чи вказівками;
- е) незаконному переправленню осіб через державний кордон України;
- є) всі відповіді є правильними.

6. Суб'єктом злочину, передбаченого ст.335 КК України «Ухилення від призову на строкову військову службу, військову службу за призовом осіб офіцерського складу», не виступають:

- а) особи, які не досягли 18-річного віку;
- б) особи, які досягли 25-річного віку;
- в) офіцери, які призиваються із запасу;
- г) призовники;
- д) особи, засуджені до позбавлення волі за вчинення тяжких злочинів;
- е) особи, які мають духовний сан;
- є) особи, які пройшли військову службу в інших державах.

Рекомендована література: базова – № 1-16.

Тема № 15. Кримінальні правопорушення проти авторитету органів державної влади, органів місцевого самоврядування, об'єднань громадян та Кримінальні правопорушення проти журналістів

Вивчаючи тему «Кримінальні правопорушення проти авторитету органів державної влади, органів місцевого самоврядування, об'єднань громадян та Кримінальні

правопорушення проти журналістів», студенти повинні: знати родовий об'єкт злочинів Розділу XV їх суспільну небезпеку; уміти давати характеристику об'єктивно-суб'єктивним елементам основних складів злочинів проти авторитету органів державної влади, органів місцевого самоврядування, об'єднань громадян та злочинів проти журналістів; бути готовими при дачі відповіді до посилань на чинне кримінальне законодавство України і інші нормативно-правові акти, що стосуються цієї теми.

Теми рефератів

«Характеристика осіб, які виступають потерпілими від злочинів, передбачених Розділом XV КК України», «Управлінські відносини як об'єкт кримінально-правової охорони: позиції науковців».

Додаткові завдання

1. Розмежувати поняття: «у зв'язку із виконанням службових обов'язків» та «під час виконання службових обов'язків». 2. Який нормативний документ дає найбільш повний перелік працівників правоохоронних органів? 3. Дайте розуміння терміну «представник влади».

Тести для самоконтролю

1. Предметом злочину, передбаченого ст.338 КК України «Наруга над державними символами», виступає:

- а) Державний Прапор України;
- б) Державний Герб України;
- в) Державний Гімн України;
- г) прапор чи гімн іноземної держави;
- д) прапори і герби міжнародних організацій;
- е) всі відповіді є правильними.

2. Потерпілими від злочину, передбаченого ст.342 КК України «Опір представникові влади, працівникові правоохоронного органу, державному виконавцю, члену громадського формування з охорони громадського порядку і державного кордону або військовослужбовцеві, уповноваженій особі Фонду гарантування вкладів фізичних осіб», можуть бути:

- а) народний депутат України;
- б) суддя;
- в) працівник прокуратури;
- г) працівник міліції;
- д) лісничий;
- е) військовий комендант;
- є) працівник рибоохорони;
- ж) державний виконавець;
- з) всі відповіді є правильними.

3. Об'єктивна сторона складу злочину, передбаченого ст.345 КК України «Погроза або насильство щодо працівника правоохоронного органу», може бути виражена у:

- а) погрозі;
- б) заподіянні побоїв;
- в) спричиненні легких, середньої тяжкості чи тяжких тілесних ушкоджень;
- г) заподіянні смерті;
- д) мордуванні потерпілого;
- е) всі відповіді є правильними.

4. Злочин, передбачений ст.347 КК України «Умисне знищення або пошкодження майна працівника правоохоронного органу», належить до:

- а) злочинів із матеріальним складом;
- б) злочинів із формальним складом;
- в) злочинів з усіченим складом.

5. Злочин, передбачений ст.348 КК України «Посягання на життя працівника правоохоронного органу, члена громадського формування з охорони громадського порядку і державного кордону або військовослужбовця», вважається закінченим з моменту:

- а) вбивства зазначених осіб;
- б) замаху на їх життя;
- в) спричинення середньої тяжкості чи тяжких тілесних ушкоджень;
- г) всі відповіді є правильними.

6. Злочин, передбачений ст.349 КК України «Захоплення представника влади або працівника правоохоронного органу як заручника», відмежовують від злочину, передбаченого ст.147 КК України «Захоплення заручників» за:

- а) основним безпосереднім об'єктом;
- б) об'єктивною стороною складу злочину;
- в) характеристиками суб'єкта злочину;
- г) колом осіб, які можуть бути адресатами висунутих злочинцем протиправних вимог вчинити чи утриматися від вчинення будь-якої дії;
- д) кваліфікуючими склад злочину ознаками.

7. Об'єктивна сторона складу злочину, передбаченого ст.351 КК України «Перешкоджання діяльності народного депутата України та депутата місцевої ради», проявляється у формах:

- а) невиконанні законних вимог народного депутата України чи депутата місцевої ради;
- б) створенні штучних перешкод у їх роботі;
- в) наданні завідомо неправдивої інформації народному депутатові України чи депутату місцевої ради;
- г) ігноруванні депутатського звернення чи запиту;
- д) відмові у допущенні депутата на територію підприємства, установи, організації незалежно від форми власності;
- е) наданні недостовірної інформації комітету ВР чи тимчасовій слідчій комісії ВР;
- є) всі відповіді є правильними.

8. Предметом злочину, передбаченого ст.357 КК України «Викрадення, привласнення, вимагання документів, штампів, печаток, заволодіння ними шляхом шахрайства чи зловживання службовим становищем або їх пошкодження», не виступають:

- а) паспорт громадянина України;
- б) трудова книжка;
- в) диплом про закінчення вищого закладу освіти;
- г) трудова книжка;
- д) паспорт громадянина іноземної держави;
- е) печатка приватного нотаріуса;
- є) всі відповіді є неправильними.

Рекомендована література: базова – № 1-16; допоміжна – № 71, 72.

Тема № 16. Кримінальні правопорушення у сфері використання електронно-обчислювальних машин (комп'ютерів), систем та комп'ютерних мереж і мереж електрозв'язку

Вивчаючи тему «Кримінальні правопорушення у сфері використання електронно-обчислювальних машин (комп'ютерів), систем та комп'ютерних мереж і мереж електрозв'язку» студенти повинні: знати, що виступає в якості родового об'єкта цієї групи

злочинів; в чому полягає їх суспільна небезпека; розуміти поняття «електронно-обчислювальні машини (комп'ютери)», «автоматизовані системи», «комп'ютерні мережі» та «мережі електрозв'язку»; вміти давати характеристику об'єктивно-суб'єктивним елементам основних складів злочинів у сфері використання електронно-обчислювальних машин (комп'ютерів), систем та комп'ютерних мереж і мереж електрозв'язку; бути готовими при дачі відповіді до посилань на чинне кримінальне законодавство України і інші нормативно-правові акти, що стосуються цієї теми.

Теми рефератів

«Кримінально-правова характеристика несанкціонованого втручання в роботу електронно-обчислювальних машин (комп'ютерів), автоматизованих систем, комп'ютерних мереж чи мереж електрозв'язку».

Тести для самоконтролю

1. Злочин, передбачений ч.1 ст.361 КК України «Несанкціоноване втручання в роботу інформаційних (автоматизованих), електронних комунікаційних, інформаційно-комунікаційних систем, електронних комунікаційних мереж», належить до злочинів:

- а) із матеріальним складом;
- б) із формальним складом;
- в) із формально-матеріальним складом.

2. Предметом злочину, передбаченого ст.361-1 КК України «Створення з метою використання, розповсюдження або збуту шкідливих програмних чи технічних засобів, а також їх розповсюдження або збут», виступають:

- а) комп'ютерні віруси;
- б) програми, призначені для нейтралізації паролів;
- в) програми, які викликають тимчасовий збій у діяльності комп'ютера, автоматизованої системи, комп'ютерної мережі чи мережі електрозв'язку;
- г) програми-шпигуни, за допомогою яких здійснюється несанкціонована передача інформації стороннім особам;
- д) всі відповіді є правильними.

3. Кваліфікуючими ознаками злочину, передбаченого ст.361-1 КК України «Створення з метою використання, розповсюдження або збуту шкідливих програмних чи технічних засобів, а також їх розповсюдження або збут», є наступні:

- а) вчинення його повторно;
- б) вчинення його за попередньою змовою групою осіб;
- в) заподіяння злочином значної шкоди;
- г) заподіяння злочином шкоди у великих розмірах.

4. Предметом злочину, передбаченого ст.361-2 КК України «Несанкціоновані збут або розповсюдження інформації з обмеженим доступом, яка зберігається в електронно-обчислювальних машинах (комп'ютерах), автоматизованих системах, комп'ютерних мережах або на носіях такої інформації», не є інформація:

- а) про стан довкілля;
- б) про якість харчових продуктів і предметів побуту;
- в) яка становить банківську таємницю;
- г) яка становить лікарську таємницю;
- д) про небезпечні природні явища та інші надзвичайні події, що загрожують безпеці громадян;
- е) яка становить адвокатську таємницю.

5. Об'єктивна сторона злочину, передбаченого ст.362 КК України «Несанкціоновані дії з інформацією, яка оброблюється в електронно-обчислювальних машинах (комп'ютерах), автоматизованих системах, комп'ютерних мережах або

зберігається на носіях такої інформації, вчинені особою, яка має право доступу до неї», може проявлятися через:

- а) зміну відповідної інформації;
- б) її знищення;
- в) її блокування;
- г) її перехоплення;
- д) її пошкодження;
- е) її перехоплення;
- є) всі відповіді є правильними.

6. Суб'єктом злочину, передбаченого ст.363 КК України «Порушення правил експлуатації електронно-обчислювальних машин (комп'ютерів), автоматизованих систем, комп'ютерних мереж чи мереж електрозв'язку або порядку чи правил захисту інформації, яка в них оброблюється», може виступати:

- а) будь-який користувач ЕОМ, АС, комп'ютерних мереж чи мереж електрозв'язку;
- б) користувач ЕОМ, АС, комп'ютерних мереж чи мереж електрозв'язку, який підтримує їх робочий стан у відповідності до своїх службових чи трудових обов'язків;
- в) користувач ЕОМ, АС, комп'ютерних мереж чи мереж електрозв'язку, який оновлює інформацію, що в них міститься на підставі відповідно укладеної угоди;
- г) користувач ЕОМ, АС, комп'ютерних мереж чи мереж електрозв'язку, який займається вдосконаленням ЕОМ, системи чи мережі та їх захистом.

Рекомендована література: базова – № 1-16; допоміжна – № 70.

Тема № 17. Кримінальні правопорушення у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг

Вивчаючи тему «Кримінальні правопорушення у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної із наданням публічних послуг», студенти повинні: знати, родовий об'єкт злочинів Розділу XVII; зміст їх суспільної небезпеки; розуміти значення формулювань «організаційно-розпорядчі» та «адміністративно-господарські функції», правильно тлумачити поняття «службова особа», «представники влади», «юридична особа публічного права», «юридична особа приватного права», «незаконне збагачення»; знати обсяг поняття «використання службовою особою влади чи службового становища», у яких випадках є така ознака, як діяння особи всупереч інтересам служби; вміти давати характеристику об'єктивно-суб'єктивним елементам основних складів злочинів у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної із наданням публічних послуг; бути готовими при дачі відповіді до посилань на чинне кримінальне законодавство України і інші нормативно-правові акти, що стосуються цієї теми.

Додаткові завдання

1. Дати максимально повний перелік осіб, які надають публічні послуги.
2. Розмежувати поняття «хабар» та «неправомірна вигода».
3. Дати розуміння поняття «нематеріальні активи» у контексті характеристики ст.364-1 КК України.

Тести для самоконтролю

Які з наступних розумінь службових осіб найбільш відповідають законодавчому (ст.364 КК України):

- а) громадяни України, які постійно здійснюють функції представників влади;
- б) громадяни України, які постійно, тимчасово чи за спеціальним повноваженням здійснюють функції представників влади чи місцевого самоврядування;
- в) іноземні громадяни, які постійно чи тимчасово здійснюють функції представників влади;

г) особи, які постійно обіймають посади, пов'язані із виконанням організаційно-розпорядчих чи адміністративно-господарських обов'язків;

д) особи, які постійно чи тимчасово обіймають посади, пов'язані із виконанням організаційно-розпорядчих чи адміністративно-господарських функцій або виконують такі функції за спеціальним повноваженням,;

е) особи, які виконують організаційно-розпорядчі чи адміністративно-господарські обов'язки за спеціальним повноваженням.

Службовими особами, поняття якої дається у ст.364 КК України «Зловживання владою або службовим становищем», не виступають:

- а) народні депутати України;
- б) депутати місцевих рад;
- в) оперативний склад СБУ;
- г) працівники податкової міліції;
- д) адвокати;
- е) лікарі;
- є) провідники вагонів..

Злочин, передбачений ст.364 КК України «Зловживання владою або службовим становищем» належить до злочинів:

- а) із матеріальним складом;
- б) із формальним складом;
- в) із усіченим складом.

Як перевищення влади (ст.365 КК України «Перевищення влади або службових повноважень працівником правоохоронного органу») може бути кваліфіковане:

- а) вчинення дій, які є компетенцією вищестоящої службової особи;
- б) вчинення дій одноособово, коли вони повинні були бути вчинені колегіально;
- в) вчинення дій, які дозволяються тільки у особливих випадках, з особливого дозволу – за відсутності цих умов;
- г) вчинення дій із грубими порушенням процедури їх виконання;
- д) вчинення дій, які ніхто не має права виконувати або дозволяти;
- е) всі відповіді є правильними.

Кваліфікованими видами злочину, передбаченого ст.365 КК України «Перевищення влади або службових повноважень працівником правоохоронного органу», є наступні:

- а) перевищення влади або службових повноважень, яке супроводжувалось насильством чи погрозою застосування насильства;
- б) перевищення влади або службових повноважень, яке супроводжувалось застосуванням зброї чи спеціальних засобів;
- в) перевищення влади або службових повноважень, яке потягнуло за собою тяжкі наслідки;
- г) перевищення влади або службових повноважень, яке супроводжувалося болісними і такими, що ображають особисту гідність потерпілого, діями, за відсутності ознак катування;
- д) всі відповіді є правильними.

З об'єктивної сторони злочин, передбачений ст.366 КК України «Службове підроблення», може полягати у наступних діях:

- а) внесенні службовою особою до офіційних документів завідомо неправдивих відомостей;
- б) складанні завідомо неправдивих документів;
- в) заміни змісту дійсного документу;
- г) видачі завідомо неправдивих документів;
- д) інше підроблення офіційних документів;
- е) всі відповіді є правильними.

7. Які із нижче перерахованих форм не утворюють об'єктивну сторону складу злочину, передбаченого ст.366 КК України «Службове підроблення»?

- а) складання завідомо неправдивих офіційних документів;
- б) видача завідомо неправдивих офіційних документів;
- в) підміна офіційних документів на завідомо неправдиві;
- г) внесення до офіційних документів завідомо неправдивих відомостей;
- д) інше підроблення офіційних документів.

З суб'єктивної сторони злочин, передбачений ст.367 КК України «Службова недбалість», характеризується:

- а) злочинною самовпевненістю;
- б) злочинною недбалістю;
- в) подвійною формою вини;
- г) виною у формі необережності.

Суб'єктом складу злочину, передбаченого ст.365-2 КК України «Зловживання повноваженнями особами, які надають публічні послуги», не є:

- а) аудитори;
- б) нотаріуси, які займаються приватною нотаріальною діяльністю;
- в) арбітражні керуючі;
- г) працівники житлово-комунальних організацій;
- д) адвокати, які займаються приватною адвокатською діяльністю;
- е) соціальні працівники.

Суб'єктом якого із злочинів у сфері службової діяльності або професійної діяльності, пов'язаної із наданням публічних послуг, не є службова особа:

- а) зловживання владою або службовим становищем (ст.364 КК);
- б) перевищення влади або службових повноважень працівником правоохоронного органу (ст.365 КК);
- в) прийняття пропозиції, обіцянки або одержання неправомірної вигоди службовою особою (ст.368 КК);
- г) зловживання впливом (ст.369-2 КК);
- д) провокація підкупу (ст. 370 КК).

Рекомендована література: базова – № 1-16; допоміжна – № 73, 74, 75, 76.

Тема № 18. Кримінальні правопорушення проти правосуддя

Вивчаючи тему «Кримінальні правопорушення проти правосуддя», студенти повинні: знати, що розуміється під діяльністю щодо здійснення правосуддя та які елементи його здійснення розрізняють у кримінально-правовому розумінні; розуміти, які саме посягання на відносини у цій сфері будуть тягнути за собою кримінальну відповідальність; розрізняти спеціальних суб'єктів злочинів проти правосуддя – осіб, які працюють у сфері правосуддя та які у той чи інший спосіб були до неї залучені; вміти давати характеристику об'єктивно-суб'єктивним елементам основних складів злочинів у сфері службової діяльності; бути готовими при дачі відповіді до посилань на чинне кримінальне і кримінальне-процесуальне законодавство України та інші нормативно-правові акти, що стосуються цієї теми.

Тести для самоконтролю

З об'єктивної сторони склад злочину, передбачений ст.371 КК України «Завідомо незаконні затримання, привід, домашній арешт або тримання під вартою», проявляється у незаконному:

- а) затриманні;
- б) приводі;
- в) домашньому арешті;
- г) триманні під вартою;

- д) взятті під варту;
- е) всі відповіді є правильними.

Кваліфікованими видами складу злочину, передбаченого ст.372 КК України «Притягнення завідомо невинного до кримінальної відповідальності», є його вчинення у поєднанні з:

- а) обвинуваченням у вчиненні середньої тяжкості чи тяжкого злочину;
- б) обвинуваченням у вчиненні тяжкого або особливо тяжкого злочину;
- в) спричиненням тяжких наслідків;
- г) штучним створенням доказів обвинувачення або іншою фальсифікацією;
- д) корисливими чи іншими особистими інтересами.

Суб'єктом злочину, передбаченого ст.373 КК України «Примушування давати показання», виступає:

- а) прокурор;
- б) оперативний співробітник органів внутрішніх справ;
- в) слідчий;
- г) начальник слідчого підрозділу;
- д) всі відповіді є правильними.

Потерпілими від злочину, передбаченого ст.374 КК України «Порушення права на захист», можуть виступати:

- а) підозрюваний;
- б) підсудний;
- в) засуджений;
- г) виправданий;
- д) всі відповіді є правильними.

Об'єктивна сторона складу злочину, передбаченого ст.377 КК України «Погроза або насильство щодо судді, народного засідателя чи присяжного», полягає у погрозі:

- а) вбивством, насильством або знищенням чи пошкодженням майна;
- б) умисному заподіянні побоїв, що мають характер мордування;
- в) умисному заподіянні легких або середньої тяжкості тілесних ушкоджень;
- г) умисному заподіянні тяжких тілесних ушкоджень;
- д) всі відповіді є правильними.

Потерпілими від злочину, передбаченого ст.379 КК України «Посягання на життя судді, народного засідателя чи присяжного у зв'язку з їх діяльністю, пов'язаною із здійсненням правосуддя», виступають:

- а) суддя вищого спеціалізованого суду;
- б) суддя Верховного Суду України;
- в) Голова Верховного Суду України;
- г) суддя Конституційного Суду України;
- д) Голова Конституційного Суду України;
- е) народний засідатель;
- є) присяжний;
- ж) близькі родичі зазначених осіб.

Суб'єктивна сторона складу злочину, передбаченого ст.380 КК України «Невжиття заходів безпеки щодо осіб, взятих під захист», характеризується:

- а) умисною формою вини;
- б) умисною формою вини до діяння і необережною – до наслідків;
- в) необережною формою вини у вигляді злочинної самовпевненості;
- г) необережною формою вини у вигляді злочинної недбалості.

Суб'єктом злочину, передбаченого ч.1 ст.387 КК України «Розголошення даних оперативно-розшукової діяльності, досудового розслідування», виступає:

- а) свідок;
- б) потерпілий;

- в) перекладач;
- г) слідчий;
- д) особа, яка провадила оперативно-розшукову діяльність;
- е) понятий;
- є) захисник.

З об'єктивної сторони злочин, передбачений ст.392 КК України «Дії, що дезорганізують роботу установ виконання покарань», проявляється через:

- а) тероризування засуджених;
- б) глуmlinня і знущання над засудженими;
- в) напад на адміністрацію установи;
- г) захоплення заручників;
- д) організацію організованої групи;
- е) непокору законним вимогам членів персоналу ВТУ;
- є) активну участь у організованій групі.

Рекомендована література: базова – № 1-16; допоміжна – № 77, 78.

Тема № 19. Кримінальні правопорушення проти встановленого порядку несення військової служби (військові) Кримінальні правопорушення

Вивчаючи тему «Кримінальні правопорушення проти встановленого порядку несення військової служби (військові Кримінальні правопорушення)», студенти повинні: знати зміст поняття «військовий злочин»; їх класифікації у кримінально-правовій теорії; володіти інформацією про структуру ЗСУ та інших військових формувань; правильно трактувати моменти, з якими пов'язується початок перебування на військовій службі і закінчення проходження військової служби; знати, хто може виступати в якості суб'єкта вчинення військових злочинів; уміти давати характеристику об'єктивно-суб'єктивним елементам основних складів злочинів проти встановленого порядку несення військової служби; бути готовими при дачі відповіді до посилань на чинне кримінальне законодавство України і інші нормативно-правові акти, що стосуються цієї теми.

Теми рефератів

«Кримінально-правова характеристика військових службових злочинів», «Поняття і характерні ознаки військового злочину», «Обстановка вчинення злочину як конститутивна ознака злочинів проти встановленого порядку несення військової служби»

Додаткові завдання

1. Проаналізуйте чинне законодавство, яке регламентує питання призову на строкову військову службу, питання мобілізації. 2. Провести розмежування понять «дезертирство» та «самовільне залишення військової частини».

Тести для самоконтролю

Суб'єктам військових злочинів, згідно ст.401 КК України, можуть виступати:

- а) особи, які проходять строкову військову службу;
- б) особи, які несуть військову службу за контрактом;
- в) курсанти, слухачі вищих військових закладів;
- г) курсанти школи прапорщиків;
- д) військовополонені, яких Україна тримає у полоні;
- е) військовозобов'язані особи;
- є) військовозобов'язані особи під час проходження ними навчальних (чи перевірних) або спеціальних зборів.

Погроза щодо начальника, за яку передбачена кримінальна відповідальність ст.405 КК України, може проявлятися у:

- а) погрози вбивством;
- б) погрози заподіяння тілесних ушкоджень будь-якого характеру;
- в) погрози знищення чи пошкодження майна;
- г) погрози розголосити відомості, що ганьблять начальника чи близьких йому осіб;
- д) погрози посягання на статеву свободу або недоторканність;
- е) всі відповіді є правильними.

Кваліфікуючими ознаками злочину, передбаченого ст.406 КК України «Порушення статутних правил взаємовідносин між військовослужбовцями за відсутності ознак підлеглості», є:

- а) порушення вказаних правил щодо кількох осіб;
- б) вчинення його групою осіб;
- в) вчинення його із застосуванням зброї;
- г) заподіяння легких чи середньої тяжкості тілесних ушкоджень;
- д) порушення правил, яке має характер знущання або глумлення над військовослужбовцем;
- е) тяжкі наслідки.

З об'єктивної сторони злочин, передбачений ст.407 КК України «Самовільне залишення військової частини або місця служби», може проявитися через наступні форми:

- а) самовільне залишення військової частини або місця служби в/с строкової служби тривалістю понад три доби, але не більше місяця;
- б) нез'явлення в/с строкової служби вчасно без поважних причин на службу у разі звільнення з частини, призначення або переведення, нез'явлення з відрадження, відпустки або лікувального закладу тривалістю понад три доби, але не більше місяця;
- в) самовільне залишення в/с місця служби та перехід на бік ворога в умовах воєнного стану чи в період збройного конфлікту;
- г) нез'явлення в/с (крім в/с строкової служби) вчасно на службу без поважних причин тривалістю понад 10 діб, але не більше місяця;
- д) самовільне залишення військової частини або місця служби будь-яким в/с тривалістю понад один місяць;
- е) нез'явлення вчасно на службу без поважних причин будь-якого в/с тривалістю понад один місяць.

Злочин, передбачений ст.408 КК України «Дезертирство», відноситься до:

- а) продовжуваних злочинів;
- б) складових злочинів;
- в) простих злочинів;
- г) триваючих злочинів.

Відмежування злочинів, передбачених ст.407 «Самовільне залишення військової частини або місця служби» і ст.408 КК України «Дезертирство», можна здійснити:

- а) за об'єктивними характеристиками складу злочину – місцем і обстановкою;
- б) за суб'єктом злочину;
- в) за суб'єктивними характеристиками складу злочину – формою вини та мотивом;
- г) за суб'єктивними характеристиками складу злочину – метою.

Суб'єктом ухилення від військової служби шляхом самокалічення або іншим способом (ст.409 КК України) можуть виступати:

- а) військовослужбовці строкової служби;
- б) військовослужбовці-контрактники;
- в) курсанти у разі відмови від подальшого навчання у військовому навчальному закладі;
- г) особи офіцерського складу, які проходить кадрову військову службу;
- д) особи, які проходять альтернативну службу.

Не визнаються предметом злочину, передбаченого ст.410 КК «Викрадення, привласнення, вимагання військовослужбовцем зброї, бойових припасів, вибухових або інших бойових речовин, засобів пересування, військової та спеціальної техніки чи іншого військового майна, а також заволодіння ними шляхом шахрайства або зловживання службовим становищем»:

- а) ядерна зброя масового знищення;
- б) хімічна зброя масового знищення;
- в) біологічна зброя;
- г) холодна зброя;
- д) навчальна зброя;
- е) пневматична зброя;
- є) ракетниці.

Рекомендована література: базова – № 1-16; допоміжна – № 80, 81.

Тема № 20. Кримінальні правопорушення проти миру, безпеки людства та міжнародного правопорядку

Вивчаючи тему «Кримінальні правопорушення проти миру, безпеки людства та міжнародного правопорядку», студенти повинні: володіти термінами «мир», «безпека людства», «міжнародний правопорядок»; які їх види розрізняють у кримінально-правовій теорії; володіти інформацією про родовий та безпосередні об'єкти даної групи злочинів; вміти давати характеристику об'єктивно-суб'єктивним елементам основних складів злочинів проти миру, безпеки людства та міжнародного правопорядку; бути готовими при дачі відповіді до посилань на відповідні міжнародні акти та чинне кримінальне законодавство України, що стосуються цієї теми.

Теми рефератів

«Зобов'язання України у сфері протидії міжнародним злочинам: їх трансформація у національне законодавство», «Міжнародні джерела кримінального права України».

Тести для самоконтролю

Об'єктивна сторона складу злочину, передбаченого ст.436 КК України «Пропаганда війни», може характеризуватися:

- а) публічними закликами до агресивної війни;
- б) публічними закликами до розв'язування воєнного конфлікту;
- в) виготовленням матеріалів із закликами до агресивної війни;
- г) розповсюдженням матеріалів із закликами до розв'язування воєнного конфлікту;
- д) всі відповіді є правильними.

Суб'єктом злочину, передбаченого ст.438 КК України «Порушення законів та звичаїв війни», може виступати:

- а) цивільна особа;
- б) військовослужбовець Збройних сил України;
- в) військове керівництво держави;
- г) політичне керівництво держави;
- д) всі відповіді є правильними.

Предметом злочину, передбаченого ст.439 КК України «Застосування зброї масового знищення», не можуть бути:

- а) будь-які токсичні хімікати;
- б) будь-які токсичні хімікати, за винятком, коли вони призначені для мирних потреб;
- в) хімічні засоби боротьби із заворушеннями;
- г) будь-яка біологічна зброя;
- д) ядерна зброя.

Склад злочину, передбаченого ст.441 КК України «Екоцид», сформульований як:

- а) матеріальний склад злочину;
- б) формальний склад злочину;
- в) усічений склад злочину.

Потерпілими від злочину, передбаченого ст.442 КК України «Геноцид», можуть бути члени:

- а) національної групи;
- б) нації;
- в) етнічної групи;
- г) расової групи;
- д) релігійної групи;
- е) всі відповіді є правильними.

Обов'язковими ознаками для кваліфікації злочину за ст.444 КК України «Кримінальні правопорушення проти осіб та установ, що мають міжнародний захист», виступатимуть його:

- а) предмет;
- б) суспільно небезпечні наслідки;
- в) способи вчинення;
- г) мета;
- д) мотиви вчинення.

Злочин, передбачений ст.445 КК України «Незаконне використання символіки Червоного Хреста, Червоного Півмісяця, Червоного Кристала», відрізняється від злочину, передбаченого ст.435 КК України «Незаконне використання символіки Червоного Хреста, Червоного Півмісяця, Червоного Кристала та зловживання ними», за:

- а) ознаками місця вчинення злочину;
- б) ознаками обстановки вчинення злочину;
- в) ознаками часу вчинення злочину;
- г) ознаками суб'єкта вчинення злочину;
- д) ознаками суб'єктивної сторони.

З об'єктивної сторони злочин, передбачений ст.446 КК України «Піратство», може бути вчинено шляхом:

- а) захоплення іншого морського чи річкового судна;
- б) застосування насильства щодо екіпажу чи пасажирів іншого морського чи річкового судна;
- в) пограбування екіпажу чи пасажирів іншого морського чи річкового судна;
- г) захоплення в заручники членів екіпажу чи пасажирів іншого морського чи річкового судна;
- д) руйнування судна;
- е) всі відповіді є правильними.

Рекомендована література: базова – № 1-16; допоміжна – № 82, 83, 84, 85.

СПИСОК ДЖЕРЕЛ

Базова література

1. Кримінальне право України. Особлива частина: Підручник. (Ю. В. Александров, О. О. Дудоров, В. А. Клименко та ін.) / За ред. М. І. Мельника, В. А. Клименка. К.: Юридична думка, 2004. 656 с.
2. Науково-практичний коментар до Кримінального кодексу України / За загальною редакцією Гончаренка В. Г., Андрушка П. П. Книга 1. Загальна частина. К.: «Форум», 2005.
3. Науково-практичний коментар Кримінального кодексу України. 3-є вид., переробл. та доповн. / За ред. М. І. Мельника, М. І. Хавронюка. К.: Атіка, 2005.
4. Науково-практичний коментар до Кримінального кодексу України. 4-те вид., переробл. та доповн. / Відп. ред. С. С. Яценко. К.: А.С.К., 2006.
5. Кримінальний кодекс України: Науково-практичний коментар / Ю. В. Баулін, В. І. Борисов, С. Б. Гавриш та ін.; За заг. ред. В. Т. Маляренка, В. В. Сташиса, В. Я. Тація. Видання третє. Х.: ТОВ «Одіссей», 2006.
6. Кримінальне право України. Особлива частина: Підручник / М. І. Бажанов, Ю. В. Баулін, В. І. Борисов, С. Б. Гавриш, Л. В. Дорош / За ред. В. В. Сташиса і В. Я. Тація. 3-є вид., перероб. та доп. К.: Юрінком Інтер, 2007. 622 с.
7. Кримінальне право України. Особлива частина: Підручник. Ю. В. Александров, О. О. Дудоров, В. А. Клименко та ін.) / За ред. М. І. Мельника, В. А. Клименка. К.: Атіка, 2008. 712 с.
8. Науково-практичний коментар до Кримінального кодексу України: У 2 т. Т.1 / за заг. ред. П. П. Андрушка, В. Г. Гончаренка, Є. В. Фесенка. 3-тє вид., перероб. і доп. К.: Алерта: КНТ: Центр учбової літератури, 2009. 964 с.
9. Науково-практичний коментар до Кримінального кодексу України: У 2 т. Т.2 / за заг. ред. П. П. Андрушка, В. Г. Гончаренка, Є. В. Фесенка. 3-тє вид., перероб. і доп. К.: Алерта: КНТ: Центр учбової літератури, 2009. 624 с.
10. Кримінальне право (Особлива частина): підручник / за ред. О. О. Дудорова, Є. О. Письменського. Т.1. Луганськ : видавництво «Елтон-2», 2012. 780 с.
11. Кримінальне право (Особлива частина): підручник / за ред. О. О. Дудорова, Є. О. Письменського. Т.2. Луганськ : видавництво «Елтон-2», 2012. 704 с.
12. Науково-практичний коментар Кримінального кодексу України / за ред. М. І. Мельника, М. І. Хавронюка. 9-є вид., переробл. та доповн. К.: Юридична думка, 2012. 1316 с.
13. Кримінальний кодекс України. Науково-практичний коментар: у 2 т. Т.1 / За заг. ред. В. Я. Тація, В. П. Пшонки, В. І. Борисова, В. І. Тютюгіна. 5-те вид., допов. Х.: Право, 2013. 376 с.
14. Кримінальний кодекс України. Науково-практичний коментар: у 2 т. Т.2 / За заг. ред. В. Я. Тація, В. П. Пшонки, В. І. Борисова, В. І. Тютюгіна. 5-те вид., допов. Х.: Право, 2013. 1040 с.
15. Дудоров О. О., Хавронюк М. І. Кримінальне право: Навчальний посібник, К., 2014. 944 с.
16. Кримінальне право України. Особлива частина : навч. посіб. / [Омельчук О. М. та ін.] ; за ред. д-ра юрид. наук, проф. Гришука В. К., д-ра юрид. наук, проф. Омельчука О. М. ; Хмельниц. ун-т упр. та права. Хмельницький : Хмельниц. ун-т упр. та права, 2016. 641 с.
17. Науково-практичний коментар Кримінального кодексу України: Злочини проти власності / За ред. М. І. Хавронюка. Київ: ВД «Дакор», 2017. 448 с.
18. Науково-практичний коментар Кримінального кодексу України / за ред. М. І. Мельника, М. І. Хавронюка. 10-є вид., переробл. та доповн. К.: ВД «Дакор», 2018. 1360 с.
19. Науково-практичний коментар Кримінального кодексу України : станом на 5 берез. 2018 р. / [Азаров Д. С. та ін.] ; за заг. ред. О. М. Джужі, А. В. Савченка, В. В. Чернея ; Нац. акад. внутр. справ. 2-ге вид., перероб. і допов. Київ : Юрінком Інтер, 2018. 1101 с.

20. Ортинський В. Л. Кримінальне право України. Особлива частина : навч. посіб. для студентів спец. 081 «Право» / В. Л. Ортинський, К. Б. Марисюк, Я. В. Ступник ; Нац. ун-т «Львів. політехніка». Львів : Вид-во Львів. політехніки, 2018. 422 с.

21. Антипов В. І. Кримінальний кодекс України в контексті міжнародного права та практики Європейського суду з прав людини: правові норми, судова практика, науково-практичний коментар / В. І. Антипов ; Навч.-наук. ін-т права Ун-ту держ. фіск. служби України. Харків : Право, 2019. 1199 с.

22. Сухонос В. В. Кримінальне право України. Особлива частина : підручник / В. В. Сухонос, Р. М. Білокінь, В. В. Сухонос (мол.). Суми : Університетська книга, 2020. 671 с.

23. Кримінальне право України. Особлива частина : підручник / [А. О. Байда та ін.] ; за ред. проф. В. Я. Тація, В. І. Борисова, В. І. Тютюгіна ; Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. 6-те вид., перероб. і допов. Харків : Право, 2020. 765 с.

Допоміжна література

1. Баулін Ю.В. Спеціальний вид звільнення громадянина України від кримінальної відповідальності за державну зраду. Проблеми пенітенціарної теорії і практики. 2004. № 9. С. 21-30.

2. Звонарьов О.Ю. Питання кваліфікації посягання на життя державного чи громадського діяча. Новий Кримінальний кодекс України: питання застосування і вивчення: Матеріали міжнародної науково-практичної конференції (25-26 жовтня 2001 р.). Х., 2002. С. 107-110.

3. Зозуля І.В. Національна безпека України як сукупний об'єкт кримінально-правового захисту. Право і безпека. 2002. № 3. С. 37-43.

4. Авраменко О.В. Питання кваліфікації умисного вбивства, вчиненого одночасно при перевищенні меж необхідної оборони та у стані сильного душевного хвилювання. Вісник Хмельницького інституту регіонального управління і права. 2003. №3-4. С. 226-231.

5. Азаров Д.С. Окремі проблеми кримінальної відповідальності за незаконне розголошення лікарської таємниці. Життя і право. 2004. № 6. С. 60-65.

6. Баулін Ю. Особа – під охороною кримінального закону. Вісник Академії правових наук України. 1997. № 2. С. 185.

7. Булда Д. Деякі аспекти кримінальної відповідальності за катування. Підприємництво, господарство і право. 2005. №7. С. 120-124.

8. Бурдін В. Встановлення суб'єктивних та об'єктивних ознак складу злочину «Доведення до самогубства». Вісник Львівського інституту внутрішніх справ. Львів: ЛІВС при НАВС України. Вип. 3. 2003. С. 76-85.

9. Гороховська О.В. Відмежування вбивства через необережність від умисного вбивства. Держава і право. 2003. Вип. 21. С. 480-485.

10. Короленко М.П. Кваліфікація умисних вбивств за обтяжуючих обставин. К.: Інститут держави і права ім. В.М. Корецького НАН України, 2004. 171 с.

11. Акімов М. Кримінальна відповідальність за захоплення заручників. Право України. 2002. № 3. С. 150.

12. Бортник В. Кримінально-правовий захист честі та гідності особи в Україні. Право України. 2004. № 1. С. 29–33.

13. Іващенко В. Проблеми боротьби з торгівлею жінками та дітьми в Україні. Підприємництво, господарство і право. 2003. № 12. С. 99–102.

14. Іващенко В.О. Торгівля жінками та дітьми: криминологічні та кримінально-правові аспекти боротьби. К.: Атіка, 2004. 112 с.

15. Кундеус В.Г. Поняття викрадення людини. Вісник Національного університету внутрішніх справ. 2003. Вип. 24. С. 72–76.

16. Лизогуб Я.Г. Кримінальна відповідальність за торгівлю людьми або іншу незаконну угоду щодо передачі людини. Л.: ЛАВС, 2003. 203 с.

17. Навроцький В.О. Співвідношення викрадення чужої дитини і суміжних злочинів. Кримінальні правопорушення проти особистої волі людини: Збірник матеріалів міжнародного науково-практичного семінару (Х., 19–20 вересня 2000 р.) / Редкол.: Сташис В.В. (гол. редактор) та ін. Х.: Лестивця Марії, 2002. С. 33–37.
18. Наден В.О. Торгівля жінками як кримінально-правова та соціальна проблема сучасності. К.: Атіка, 2004. 88с.
19. Симоняк Б.А. Відповідальність за експлуатацію дітей за кримінальним законодавством України. Питання боротьби зі злочинністю. 2004. Вип. 8. С. 68–70.
20. Крючкова О. Задоволення статевої пристрасті неприродним способом. Вісник прокуратури. 2003. № 10. С. 37–41.
21. Панєвін О. Усунути помилки в справах про статеві кримінальні правопорушення. Право України. 1991. № 5. С. 21.
22. Свиридов Б. Кримінальна відповідальність за Кримінальні правопорушення проти статевої недоторканності особи. Право України. 1999. № 5. С. 74.
23. Андрушко П.П. Кримінально-правова охорона інтелектуальної власності в Україні. К.: Форум, 2004. 160 с.
24. Бандурка О.М. Кримінально-правова відповідальність за порушення виборчих прав громадян. Відповідальність за порушення виборчого законодавства та шляхи вдосконалення суміжного законодавства: Матеріали наук.-практ. конф. К.: Фоліант, 2005. С. 30–40.
25. Кондратов Д.Ю. Предмет злочину, передбаченого статтею 163 КК України. Право і безпека. 2005. № 41. С. 65–67.
26. Лихова С. Актуальні питання вдосконалення кримінально-правових норм, спрямованих на захист недоторканності приватного життя (статті 162, 163, 182 Кримінального кодексу України). Підприємництво, господарство і право. 2005. № 7. С. 98–105.
27. Медіна Л. Виборчі права громадян України як об'єкт злочину. Вісник прокуратури. 2003. № 11. С. 36–41.
28. Мельник М.І. Кримінальна відповідальність за Кримінальні правопорушення проти виборчих прав. К.: Атіка, 2005. 144 с.
29. Женунтій В., Шестопалова Л. Особливості кваліфікації протиправних діянь, що спричинили знищення або пошкодження майна. Право України. 2004. № 3. С. 56–59.
30. Забарний А.М. Визначення поняття привласнення та розтрата чужого майна. Українське право. 2004. № 2. С. 118–127.
31. Кундеус В. Поняття викрадення у кримінальному праві. Право України. 2002. № 8. С. 106.
32. Лобач В. Декриміналізація розкрадання за новим законодавством. Прокуратура, людина, держава. – 2005. – № 8. – С. 37–40.
33. Андрушко П.П. Коментар до статті 209 «Легалізація (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом» Кримінальний кодекс України. Законодавство України. Науково-практичні коментарі. 2005. № 7. С. 36–67.
34. Андрушко П.П. Кримінальна відповідальність за ухилення від сплати податків, зборів, інших обов'язкових платежів (науково-практичний коментар до статті 212 Кримінального Кодексу України та проблеми її застосування). Законодавство України. Науково-практичні коментарі. 2003. № 5. С. 9–53.
35. Берзін П. Незаконна приватизація державного, комунального майна: поняття суспільно небезпечних наслідків. Прокуратура. Людина. Держава. 2005. № 9. С. 43–58.
36. Берзін П.С. Визначення доходу, як оціночної ознаки злочинів у сфері господарської діяльності. Законодавство України. Науково-практичні коментарі. 2003. № 3. С. 10–31.
37. Брич Л.П. Розмір суспільно-небезпечних наслідків ухилення від сплати податків, зборів, інших обов'язкових платежів. Вісник Львівського університету. Серія юридична. 2000. Випуск 35. С. 429–434.
38. Вдовиченко М.М. Об'єкт і предмет контрабанди. Митна справа. 2003. № 3. С. 41–46.

39. Гришук В., Омельчук О. Деякі проблемні питання кримінальної відповідальності за контрабанду. Вісник Львівського університету. Серія юридична. 2002. Випуск 37. С. 430–444.
40. Дудоров О. Визначення підакцизних товарів як предмета злочину. Вісник прокуратури. 2003. № 1. С. 28–35.
41. Дудоров О.О. Кримінальні правопорушення в сфері господарської діяльності: кримінально-правова характеристика. К.: Юридична практика, 2003. 923 с.
42. Ковальчук С. Незаконна приватизація державного та комунального майна: деякі аспекти кримінальної відповідальності. Право України. 2005. № 3. С. 49.
43. Матвійчук В.К. Кримінально-правова охорона навколишнього природного середовища (кримінально-правове та кримінологічне дослідження): Монографія. К.: «Азимут Україна», 2005. 464 с.
44. Ємельянов В. Об'єктивна сторона тероризму. Вісник Академії правових наук. 2000. № 23. С. 221.
45. Ємельянов В.П. Кримінальні правопорушення терористичної спрямованості. Х.: Рубікон, 1997.
46. Кононенко В. Деякі питання судової практики про бандитизм. Право України. 1996. № 4. С. 25.
47. Лихова С., Нагноиний Я. Бандитизм: спірні питання кваліфікації. Право України. 1998. № 3. С. 75–77.
48. Коржанський М.Й., Мисливий В.А. Кваліфікація автотранспортних злочинів. К.: Юрінком, 1996.
49. Мисливий В.А. Кримінальні правопорушення проти безпеки дорожнього руху та експлуатації транспорту: Монографія. Д.: Юрид. акад. Мін-ва внутр. справ, 2004. 380 с.
50. Дорош Л. Кримінальні правопорушення у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів проблеми кваліфікації. Юридичний радник. 2005. № 1. С. 82–84.
51. Музика А. Загальна характеристика об'єктивної сторони злочинів, пов'язаних з наркоманією. Право України. 1997. № 5. С. 67.
52. Музика А.А. Кримінальні правопорушення у сфері обігу наркотичних засобів. К.: Логос, 1998.
53. Фесенко Є. Система злочинів проти здоров'я населення та його охорони. Право України. 2000. № 10. С. 43.
54. Лісовий В. «Комп'ютерні Кримінальні правопорушення»: питання кваліфікації. Право України. 2002. № 2. С. 86.
55. Осадчий В.І. Кримінально-правова охорона правоохоронної діяльності. К.: Атіка, 2004. 336 с.
56. Тучков С.С. Класифікація підроблення: (кримінально-правовий аспект). Право і безпека. 2003. Т. 2. № 4. С. 185–188.
57. Адрушко П.П., Стрижевська А.А. Кримінальна відповідальність за одержання хабара (ст. 368 Кримінального Кодексу України). Вісник Верховного Суду України. 2005. № 7. С. 22.
58. Адрушко П.П., Стрижевська А.А. Зловживання владою або службовим становищем (ст. 364 Кримінального Кодексу України); кримінально-правова характеристика. Вісник Верховного Суду України. 2005. № 1. С. 32.
59. Бантишев О.Ф. Кримінальні правопорушення у сфері службової діяльності (питання кваліфікації). К.: МАУП, 2002. 127 с.
60. Борисов В.І. Кримінальна відповідальність за завідомо незаконні затримання, привід або арешт. Законодавство України. Науково-практичні коментарі. 2004. № 7. С. 53–59.
61. Бурдін В.М. Окремі проблеми злочинів проти правосуддя за КК України. Життя і право. 2004. № 2. С. 74–78.

62. Карпенко М. Кримінальна відповідальність за нестатутні взаємовідносини. Право України. 2002. № 3. С. 147.
63. Карпенко М. Суб'єкти нестатутних взаємовідносин: кримінально-правовий аспект. Право України. 2000. № 2. С. 90.
64. Сенько М. Суб'єктивна сторона самовільного залишення військової частини або місця служби. Вісник Львівського університету. Серія юридична. 2004. Випуск 39. С. 475–502.
65. Базов В. Актуальні питання кримінальної відповідальності за порушення законів та звичаїв війни. Український часопис міжнародного права. 2003. № 3. С. 31–40.
66. Куцевич М. Екоцид як злочин проти безпеки людства за кодексами деяких європейських та азійських держав: порівняльне дослідження. Підприємництво, господарство і право. 2006. № 3. С. 118–121.

Навчально-методичні посібники та практикуми

1. Кримінальне право України (Особлива частина): Навчально-методичний посібник. Укл. А. В. Шевчук, М. Д. Дякур, Л. В. Гусар Чернівці: Чернівецький нац. ун-т, 2011. 88 с.
2. Кузнецов В. В., Савченко А. В. Кримінальне право України: питання та задачі для підготовки до вступних, семестрових та державних екзаменів : Навч. посіб. / За заг. ред. О. М. Джузи. Вид. 2-ге доп. та перероб. К. : Центр учбової літератури, 2011. 392 с.
3. Навчально-методичний посібник для самостійної роботи та практичних занять з навчальної дисципліни «Кримінальне право України» (Особлива частина) відповідно до вимог ECTS для студентів III курсу / Уклад.: В. Я. Тацій, В. І. Тютюгін, А. О. Байда та ін. 2-ге вид., переробл. і допов. Х.: Право, 2012. 136 с.
4. Матеріали інформаційно-методичного забезпечення дисципліни «Кримінальне право (Особлива частина)» / Упорядн.: канд. юрид. наук, професор В. В. Лень. Д.: ДВНЗ «Національний гірничий університет», 2012. 133 с.
5. Дудоров О. О., Хавронюк М. І. Кримінальне право: Навчальний посібник, К., 2014. 944 с.
6. Кримінальне право. Особлива частина / О. С. Стеблинська. К. : Ін-т крим.-викон. служби, 2014. 358 с.
7. Тютюгін В. І. Кримінальне право України. Особлива частина : посіб. для підгот. до заліків та іспитів / В. І. Тютюгін, О. Д. Комаров, М. А. Рубашенко ; відп. ред. проф. В. І. Тютюгін. 3-тє вид., перероб. і допов. Харків : Право, 2019. 171, [1] с.
8. Сопілко І. М. Кримінальне право України : навч. посіб. для підгот. до ЗНО (ЄФВВ) для вступу на магістратуру / І. М. Сопілко, С. Я. Лихова. Херсон : Гельветика, 2020. 456 с.
9. Шинкаренко, І. Р. Кримінальне право: склади окремих видів кримінальних правопорушень : навч.-наоч. посіб. (структурно-логічні схеми) / І. Р. Шинкаренко, І. І. Шинкаренко. Харків : Нац. аерокосм. ун-т , 2021. 312 с.